

PLANMalaysia
Perancangan Melangkaui Kelaziman
Planning : Beyond Conventional

DRAF

RSNPP2040

RANCANGAN STRUKTUR NEGERI PULAU PINANG

Kajian Semula

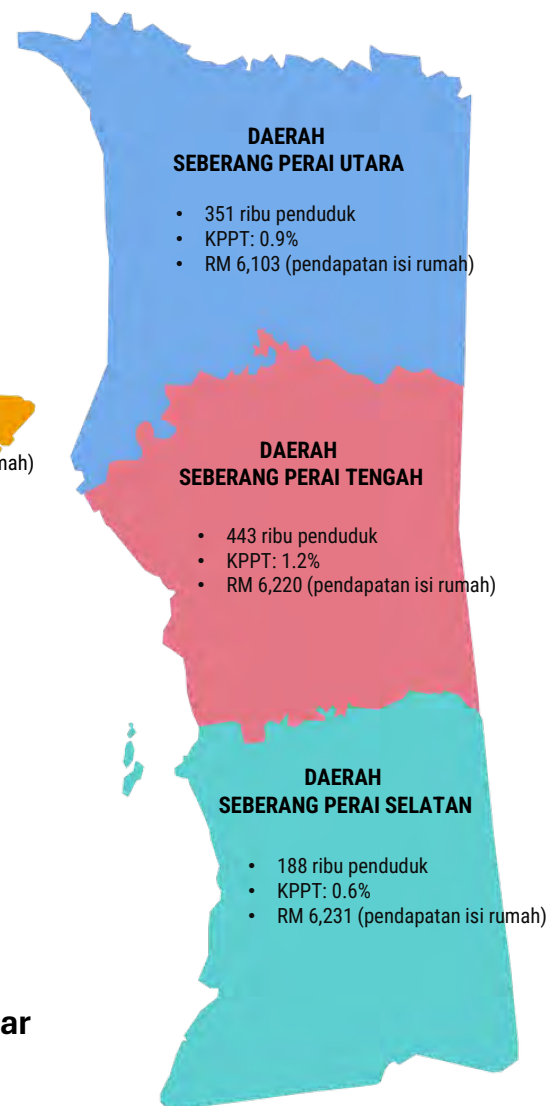

Sila imbas untuk muat turun Bahan PUBLISITI
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PROFIL UTAMA NEGERI PULAU PINANG

KAWASAN TEPU BINA
46.42% 49,645.79 Hektar
14.01% Perumahan sebagai
14,979.17 Hektar guna tanah tertinggi

KAWASAN BUKAN TEPU BINA
53.58% 57,306.13 Hektar
34.36% Pertanian sebagai
36,745.05 Hektar guna tanah tertinggi

JUMLAH PENDUDUK
1.80 juta orang
90% warganegara
10% bukan warganegara

Kadar Pertumbuhan Penduduk Tahunan (KPPT)
(Malaysia mencatatkan 1.0% / tahun)
0.9%
2020 : 1,740,400
2024 : 1,800,500

KEPADATAN PENDUDUK
1,746 orang/ kmp

PELANCONGAN

Pelancong Domestik (2024)
16.61 JUTA ORANG

Pelancong Antarabangsa (2024)
3.86 JUTA ORANG

Produk Pelancongan Pulau Pinang

PELANCONGAN EKO
31 PRODUK

PELANCONGAN AGRO
23 PRODUK

PELANCONGAN BELI-BELAH
20 PRODUK

PELANCONGAN SUKAN & REKREASI
26 PRODUK

PELANCONGAN PENDIDIKAN
29 PRODUK

PELANCONGAN KESIHATAN
11 PRODUK

PELANCONGAN TARIKAN TERBINA
33 PRODUK

PELANCONGAN GASTRONOMI
33 PRODUK

PELANCONGAN ACARA
14 PRODUK

PELANCONGAN WARISAN & BUDAYA
43 PRODUK WARISAN KETARA
7 PRODUK WARISAN TIDAK KETARA

11 Produk Pelancongan Warisan Pulau Pinang

1. Bangunan Warisan
2. Perdagangan Warisan
3. Acara

4. Seni Budaya
5. Muzium dan Galeri
6. Membeli Belah

7. Seni Jalanan
8. Warisan Semula Jadi
9. Tempat Makan

10. Kampung Warisan
11. Perkampungan Jeti

Bilangan dan Bilik Hotel (2024)

387 Hotel
23,543 Bilik Hotel

Penginapan Hotel (2024)

13.3% Peningkatan
7,272,526 penginapan hotel (2023)
8,237,072 penginapan hotel (2024)

WARISAN

Bangunan & Tapak Warisan Pulau Pinang

5,013 Bilangan

Sumber: Rancangan Kawasan Khas Tapak Warisan Dunia
UNESCO George Town (RKK TWDGT), 2016

Pewartaan di bawah Akta Warisan
Kebangsaan
(sehingga tahun 2012)

9 Bangunan Warisan
(Kategori 1)

INFRASTRUKTUR & UTILITI

Ketersediaan Sumber Air Mentah

90% SUNGAI, 10% EMPANGAN

Sungai: 1,170.84 JLH (Kadar Abstraksi)
Kawasan Tadahan: 125.17 JLH (Kadar Abstraksi)
Simpanan Empangan: 107,024 Juta Liter

Pengurusan Sisa Pepejal

2,200 TAN

Penjanaan Harian Negeri (Keseluruhan)

Prasarana Digital

Tahap Liputan 5G (kawasan berpenduduk)

91.9%

Tahap Liputan 4G (kawasan berpenduduk)

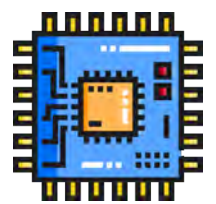
99.9%

ASAS EKONOMI

Pulau Pinang sebagai saiz ekonomi ke-5 terbesar di Malaysia

KDNK 2024
RM121.5 BILION
(KDNK 2015, RM78.1 BILION)

Pulau Pinang menyumbang

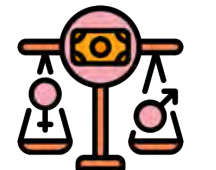
33%

kepada eksport Malaysia khususnya sektor bernilai tinggi (E&E)

Peratusan tenaga kerja mahir ke-4 tertinggi di Malaysia

38.3%

Pulau Pinang mencatatkan

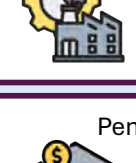
jurang pendapatan ke-5

paling lebar berbanding negeri lain

2 sektor utama ekonomi Negeri Pulau Pinang

SEKTOR PERKHIDMATAN **48.1%**

SEKTOR PEMBUATAN **46.1%**

Pendapatan isi rumah bulanan penengah

RM6,503 (2022)

(Malaysia: RM6,338)

Pulau Pinang mencatatkan Insiden kemiskinan terendah

2.0%

PERUMAHAN

Stok Perumahan Pulau Pinang (2025)

37.4%

(peningkatan dari tahun 2010 hingga 2025)

696,669 UNIT

641,192 unit (semasa)
38,312 unit (dalam pembinaan)
17,165 unit (dalam perancangan)

PERNIAGAAN

Stok Perniagaan Semasa

56,672 UNIT

41,643 Unit (Kedai)
4,696 Unit (Soho)
10,333 Unit (Pangsapuri Perkhidmatan)

Tahap Penggunaan Ruang Lantai Perdagangan

PEJABAT BINAAN KHAS
21.17% Ruang Kosong

PASAR KOSONG
637 Unit

KOMPLEKS BELI BELAH
18 dari 34 Bangunan Tidak Kosong <80%

PERDAGANGAN SIAP DIBINA TIDAK TERJUAL
573 Unit

KOMPLEKS PERNIAGAAN
27.89% Ruang kosong

PERINDUSTRIAN

Keluasan Perindustrian Pulau Pinang

4,450.79 Hektar

Keluasan Taman Industri: 3,537.66 Hek
Keluasan Perlombongan/ Kuari: 44.72 Hek
Keluasan Luar Taman Industri: 868.Hek

Bilangan Premis Perindustrian

9,759 Industri

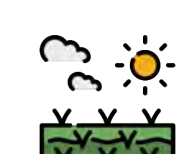
Taman Industri : 7,679 premis (78.69%)
Luar Taman Industri: 2,080 premis (21.31%)

Rumah Pekerja (CLQ) Pulau Pinang

23 Lokasi

Daerah Barat Daya (DBD): 3 Lokasi
Daerah Timor Laut (DTL): 1 Lokasi
Daerah Seberang Perai Utara (SPU): 1 Lokasi
Daerah Seberang Perai Tengah (SPT): 10 Lokasi
Daerah Seberang Perai Selatan (SPS): 8 Lokasi

PERTANIAN, PENTERNAKAN & PERIKANAN

Keluasan Padel Padi Pulau Pinang

11,858 Hektar

924 Hektar (4.4%)
(Penurunan bagi keluasan padel padi dari tahun 2017 hingga 2025)

Pengeluaran Padi Pulau Pinang

20.6% penurunan

146,600 metrik tan (2017)
116,401 metrik tan (2024)

Pengeluaran Sayuran Pulau Pinang

36.2% penurunan

11,218.13 metrik tan (2017)
7,158.29 metrik tan (2024)

Pendaratan Ikan Pulau Pinang

laut pantai

31% penurunan

56,848.52 metrik tan (2017)
39,231 metrik tan (2024)

laut dalam

84.7% penurunan

2,808 metrik tan (2017)
431 metrik tan (2024)

Pengeluaran Penterernakan Pulau Pinang

52.4% penurunan

5,499.21 metrik tan (2019)
2,612.93 metrik tan (2024)

Sila imbas untuk muat turun Bahan PUBLISITI
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PS

PEMBANGUNAN SPATIAL BERSEPADU, ADAPTIF DAN TERKAWAL

06

HALATUJU

15

STRATEGI PERANCANGAN

31

INISIATIF PELAKSANAAN

KAWASAN KEUTAMAAN PEMBANGUNAN (KPP)

HALATUJU
PS 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PS 2-1

INISIATIF
PELAKSANAAN
PS 2-1.1

Kawasan Keutamaan Pembangunan 1 (KKP1) – Pembangunan Utama dengan Ketinggian < 76 meter

- Kawasan tepubina sedia ada.
- Kawasan potensi pembangunan tanpa halangan.
- Kawasan tebus guna tanah yang dilaksanakan.

Kawasan Keutamaan Pembangunan 2 (KKP2) – Pembangunan Bersyarat dengan Ketinggian < 76 meter

- Kawasan potensi pembangunan tanpa halangan dengan Kecerunan 15° - 25°.
- Kawasan Sensitif Alam Sekitar (KSAS) tahap 3 dan tertakluk kepada Panduan Perancangan dan Pengurusan Kawasan Sensitif Alam Sekitar (PPPKSAS).
- Kawasan Zon Pesisir Pantai dalam kategori hakisan sederhana.
- Kawasan Tambakan Laut yang dipersetujui oleh Kerajaan Negeri.

Kawasan Keutamaan Pembangunan 3 (KKP3) – Pembangunan Terkawal dengan Syarat Ketinggian > 76 m – 150 m

- Kawasan dengan kecerunan sehingga 25° tertakluk kepada kawalan pembangunan terhad yang akan ditentukan oleh PBT.
- Kawasan dengan kecerunan melebihi 25° sehingga 35° terhad kepada aktiviti eko pelancongan dan projek kerajaan sahaja.
- Kawasan KSAS Tahap 2 dan tertakluk kepada Panduan Perancangan dan Pengurusan Kawasan Sensitif Alam Sekitar (PPPKSAS).
- Pengamalan prinsip perancangan dan reka bentuk yang sensitif kepada topografi.
- Pematuhan kepada Garis Panduan Keselamatan Cerun di mana aspek keselamatan cerun adalah keutamaan.

KAWASAN PEMBANGUNAN SEMULA KAWASAN BANDAR SEDIA ADA

HALATUJU
PS 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PS 2-2

INISIATIF
PELAKSANAAN
PS 2-2.1

Pembangunan Semula Secara Bersepadu

- Bandar Lama Butterworth, Luar Tapak Warisan Dunia UNESCO George Town (TWD UNESCO GT) dan Bukit Mertajam.
- Kawasan industri lama seperti Mak Mandin, Prai dan Juru.
- Kawasan perumahan kos rendah melebihi 30 tahun.

Konsep Pembangunan Yang Berdaya Maju

Konsep Adaptive Re-Use

Pembangunan Hijau

Pembangunan Pintar

Pembangunan Bercampur

Pelaksanaan Pembangunan Semula Di Tapak Brownfield

- Kawasan infrastruktur dan utiliti yang tidak lagi berfungsi atau tidak ekonomik digunakan:

Depoh Pengangkutan

Loji/Kolam Rawatan Kumbahan

Kolam Tadahan Air

- Kawasan atau bangunan usang, terbiar, terbengkalai atau tidak selamat didiami seperti:

Bangunan Kerajaan

Kompleks Membeli-Belah

Lot-Lot Perdagangan

KAWASAN PEMBANGUNAN INFILL KAWASAN BANDAR SEDIA ADA

HALATUJU
PS 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PS 2-2

INISIATIF
PELAKSANAAN
PS 2-2.2

- Pembangunan yang selaras dengan lot sekeliling/bersebelahan.
- Pendorongan gabungan lot-lot kosong yang bersaiz kecil.
- Pengintegrasian elemen pembangunan hijau, pintar, selamat dan mesra usia dalam pembangunan infill.
- Pematuhan keperluan garis panduan pembangunan seperti:

Anjakan Bangunan

Ketinggian Bangunan

Fasad Bangunan

PEMBANGUNAN YANG ADAPTIF DAN INOVATIF MENERUSI KONSEP PEMBANGUNAN BERCAMPUR, TOD, PADAT, VERTIKAL DAN PINTAR

HALATUJU
PS 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PS 2-3

INISIATIF
PELAKSANAAN
PS 2-3.1
PS 2-3.2
PS 2-3.3

Pembangunan Bercampur

- Pelaksanaan konsep pembangunan bercampur yang fleksibel secara vertikal menerusi gabungan pelbagai aktiviti guna tanah.
- Pematuhan Garis Panduan Pembangunan Bercampur.

Pembangunan Berorientasikan Transit (Transit Oriented Development)

- Pelaksanaan pembangunan TOD di Stesen/Terminal pengangkutan awam terpilih.
- Penggalakan konsep pembangunan bercampur yang berintensiti tinggi selaras dengan penetapan zoning dalam kawasan tadahan 400 m dari sempadan stesen TOD.
- Penyediaan pelan tindakan dan garis panduan pembangunan TOD

Pembangunan Padat, Vertikal dan Pintar

- Penggalakan penggunaan elemen bandar pintar dalam perancangan susun atur, pembinaan bangunan dan infrastruktur.
- Pemberian pengiktirafan/penarafan pembangunan berasaskan penerapan elemen bandar pintar.
- Pemberian insentif dan mekanisme pelaksanaan bagi pembangunan yang mengadaptasikan konsep bandar pintar.
- Penggalakan aktiviti pertanian bandar dalam kawasan bandar dan tanah terbiar.
- Penggunaan teknologi dalam pengurusan landskap seperti sistem pengairan pintar dan pemantauan pokok melalui IoT.
- Pembangunan pangkalan data inventori landskap bersepadu.

PEMBANGUNAN TAMBAKAN LAUT

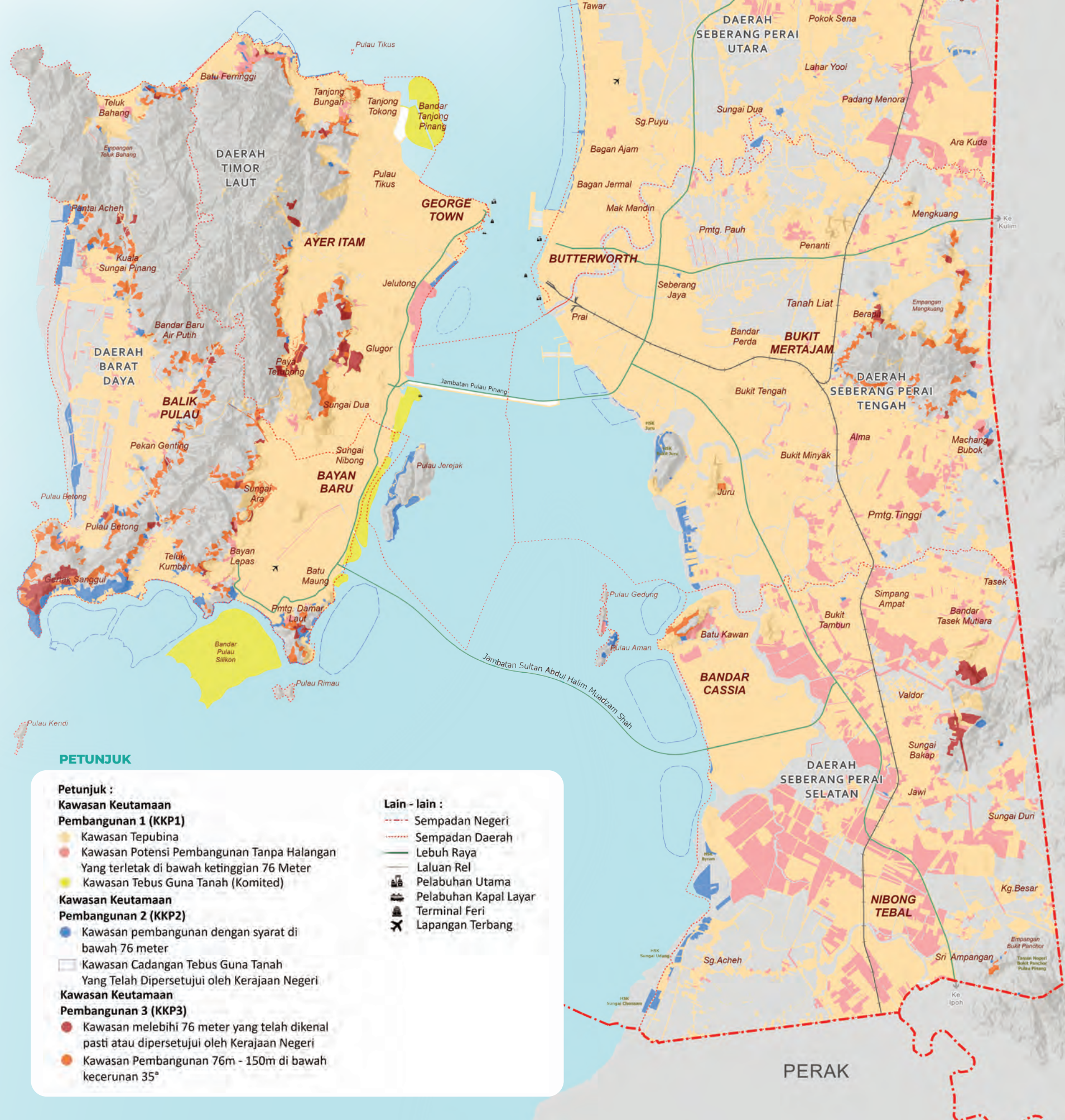
HALATUJU
PS 3

STRATEGI
PERANCANGAN
PS 3-1
PS 3-2

INISIATIF
PELAKSANAAN
PS 3-1.1
PS 3-2.1

Dihadkan Hanya Di Kawasan Yang Telah Dikenal Pasti dan
Dipersetujui oleh Kerajaan Negeri

- Pelaksanaan kerja tambakan secara berperingkat mengikut keutamaan pembangunan dan kapasiti infrastruktur sedia ada bagi mengurangkan risiko alam sekitar, impak sosial serta tekanan ke atas sistem bandar.
- Pemantauan berterusan terhadap kualiti air, ekosistem marin dan kawasan sensitif melalui audit alam sekitar berkala.
- Pengintegrasian pembangunan tambakan laut dengan perancangan infrastruktur strategik negeri bagi menjamin fungsi bandar yang cekap dan mampan.
- Pengutamaan kepada guna tanah bernilai tinggi dan berimpak ekonomi selaras dengan dasar pembangunan mampan Negeri Pulau Pinang.
- Pengintegrasian elemen adaptasi perubahan iklim, perlindungan pantai dan reka bentuk berdaya tahan dalam pembangunan tambakan bagi mengurangkan risiko jangka panjang.
- Pematuhan RT Penang Silicon Island 2050.
- Penyediaan Pelan Perancangan Spatial Marin Negeri Pulau Pinang.

Skala
1 : 95,000

Sila imbas untuk muat turun Bahan PUBLISITI
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

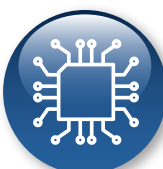

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PE

EKONOMI BERDAYA SAING, BERNILAI TINGGI DAN BERTARAF GLOBAL

10 HALATUJU 32 STRATEGI PERANCANGAN 98 INISIATIF PELAKSANAAN

PULAU PINANG SEBAGAI PUSAT TUMPUAN EKONOMI GLOBAL

HALATUJU
PE 1
STRATEGI PERANCANGAN
PE 1-1
INISIATIF PELAKSANAAN
PE 1-1.1
PE 1-1.3

Pulau Pinang Sebagai Hab Reka Bentuk dan Pembangunan Semikonduktor ASEAN

- Pengalihan struktur industri semikonduktor negeri kepada aktiviti upstream bernilai tinggi seperti reka bentuk cip, seni bina sistem, pembangunan prototaip.
- Penguatkuasaan kapasiti R&D, inovasi dan komersialisasi teknologi bagi meningkatkan nilai ditambah industri.

Transformasi Industri Peranti Perubatan Berteknologi Tinggi

- Penguatkuasaan kluster peranti perubatan sedia ada dengan menggalakkan pengeluaran produk berteknologi tinggi, automasi lanjutan dan integrasi kejuruteraan dalam rantai nilai industri.
- Keupayaan pensijilan/kelulusan pasaran bagi meningkatkan akses eksport, daya saing global dan nilai ditambah industri peranti perubatan negeri.

PENGOPTIMAN KAWASAN INDUSTRI PULAU PINANG

HALATUJU
PE 2
STRATEGI PERANCANGAN
PE 2-1
INISIATIF PELAKSANAAN
PE 2-1.1

Penggunaan Tanah Industri Secara Mampan Sebelum Membuka Zon Industri Baharu

- Penumpuan pembinaan industri baharu di kawasan industri yang belum dibangunkan.
- Pemulihan kawasan industri lama dan brownfield dalam Program Pembaharuan Industri.
- Penggunaan guna tanah bersyarat (conditional use) pada kawasan industri terbiar atau kosong.
- Penempatan semula industri yang beroperasi tanpa lesen sah dan penubuhan industri di atas tanah yang tidak dizonkan.
- Pelaksanaan naik taraf infrastruktur dan kemudahan asas di kawasan industri tidak terancang.

Penyediaan kemudahan awam

Kemudahan Sokongan Logistik

Sistem Saliran

Bekalan Air Industri

Penyediaan Pelan Tindakan Khas

PEMERKASAAN AKTIVITI PERINDUSTRIAN MIKRO KECIL SEDERHANA (PMKS)

HALATUJU
PE 3
STRATEGI PERANCANGAN
PE 3-1
INISIATIF PELAKSANAAN
PE 3-1.1
PE 3-1.2
PE 3-1.3

Peningkatan Integrasi Rantaian Bekalan Tempatan

- Pengenalpastian PMKS dan industri sokongan berpotensi, serta integrasi ke dalam rantaian nilai industri utama.
- Pendigitalan rantaian bekalan melalui penggunaan platform digital, e-dagang B2B dan sistem pengurusan rantaian bekalan pintar.
- Pemantauan dan penilaian prestasi integrasi rantaian bekalan tempatan.

Pembangunan Industri Halal Pulau Pinang

- Perluasan industri halal PMKS melalui peningkatan teknologi
- Pemeriksaan Penang International Halal Expo.
- Pemeriksaan jaringan kerjasama strategik antarabangsa dengan hab halal serantau.

Penaiktarafan Kawasan PMKS Sedia Ada dan Insentif

- Peningkatan infrastruktur asas, menambah kemudahan sokongan industri, serta menyusun tapak pengurusan dan pengumpulan sisa pepejal secara lebih sistematik.
- Pelaksanaan tadbir urus pengurusan dan penyelenggaraan kawasan PMKS yang cekap.
- Penyediaan skim pembiayaan khas dan geran bersasar.
- Penubuhan pusat sokongan perniagaan (business support centre) yang menyediakan khidmat nasihat, latihan teknikal, pengurusan dan pembangunan kapasiti.

KAWASAN PENGKALAN BEKALAN MAKANAN

HALATUJU
PE 5
STRATEGI PERANCANGAN
PE 5-1
INISIATIF PELAKSANAAN
PE 5-1.1
PE 5-1.2
PE 5-1.3

Penetapan Zon Sumber dan Pengkalan Kawasan Bekalan Makanan Produktif

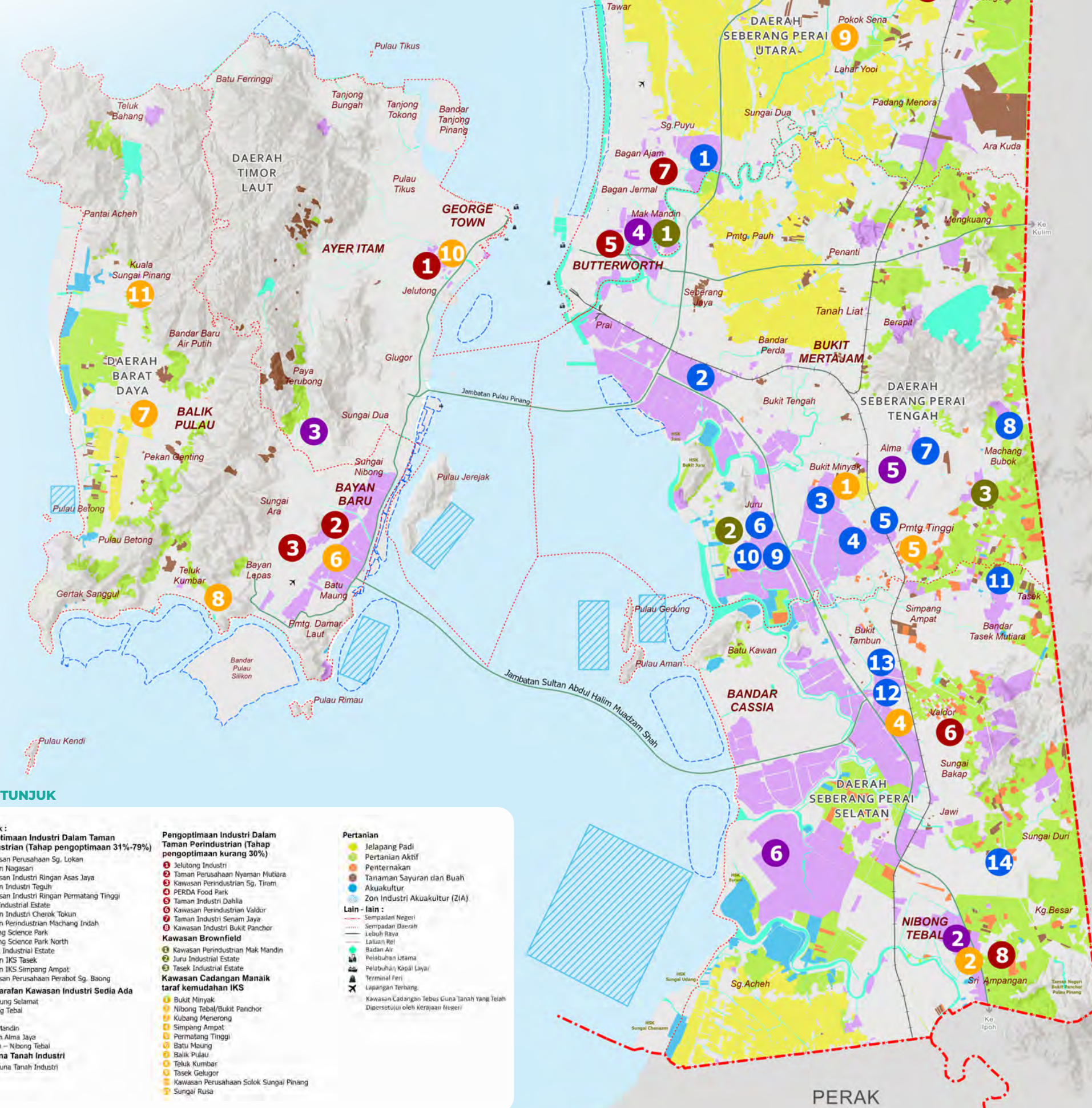
- Penetapan kawasan jelapang padi Pulau Pinang sebagai zon pengeluaran makanan utama Pulau Pinang.
- Pemeliharaan dan penjagaan semula kawasan terbiar tanaman padi sebagai kawasan yang produktif.
- Pengawasan dan pelaksanaan tindakan perundangan bagi sebarang penukaran aktiviti selain padi di kawasan jelapang Pulau Pinang.

Pemelihara Kawasan Tanaman Makanan Berpengeluaran Tinggi

- Penetapan zon tanaman buah-buahan khususnya durian, nenas dan kawasan TKPM sebagai kawasan penting sumber bekalan makanan di Pulau Pinang.
- Pemeliharaan dan pengawalan pembangunan di kawasan tanaman durian dan TKPM.
- Pemeriksaan penggunaan teknologi moden dan pertanian pintar di kawasan TKPM bagi menyokong peningkatan hasil.

Zon Ternakan Berkelompok dan Bersepadu Serta Pengkalan Kawasan Akuakultur

- Penetapan kawasan penternakan khas bagi ternakan ruminan, babi, unggas dan akuakultur secara berkelompok dan mudah ditadbir urus.
- Mengekalkan kawasan penternakan sedia ada dengan penggunaan sistem biogas dalam aktiviti penternakan.
- Pewartaan kawasan zon industri akuakultur (ZIA) Pulau Pinang.
- Pengkalan kawasan akuakultur air tawar yang produktif di Pulau Pinang.
- Pengawasan pembangunan berhampiran kawasan aktiviti akuakultur bagi mengurangkan dan mengelak risiko kemusnahan dan pencemaran.

PETUNJUK

Petunjuk: Pengoptimuman Industri Dalam Taman Perindustrian (Tahap pengoptimuman 31%-78%)

- Kawasan Perindustrian Sg. Lokan
- Taman Negeri
- Kawasan Industri Ringan Asas Jaya
- Taman Industri Togoh
- Kawasan Industri Ringan Pematang Tinggi
- Juru Industrial Estate
- Taman Industri Chekek Tokun
- Taman Perindustrian Machang Indah
- Penang Science Park
- Penang Science Park North
- Tasek Industrial Estate
- Taman IKS Tasek
- Taman IKS Simpang Ampat
- Kawasan Perindustrian Perahut Sg. Baling

Penaiktarafan Kawasan Industri Sedia Ada

- Kampung Selamat
- Nibong Tebal
- Relau
- Simpang Ampat
- Pematang Tinggi
- Batu Maung
- Batu Kumbur
- Teluk Kumbur
- Tasek Gelugor
- Kawasan Perindustrian Sokok Sungai Pinang
- Sungai Rusa

Pengoptimuman Industri Dalam Taman Perindustrian (Tahap pengoptimuman kurang 30%)

- Kawasan Industri
- Taman Perindustrian Nyman Mutiara
- Kawasan Perindustrian Sg. Tirian
- PERDA Food Park
- Taman Industri Dahi
- Kawasan Perindustrian Valdor
- Taman Industri Serem Jaya
- Kawasan Industri Bukit Panchor
- Kawasan Brownfield
- Kawasan Perindustrian Mak Mandin
- Taman Industri Serem Jaya
- Juru Industrial Estate
- Tasek Industrial Estate
- Taman IKS Simpang Ampat
- Kawasan Perindustrian Perahut Sg. Baling

Kawasan Cadangan Manak

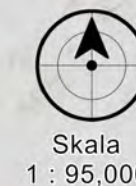
- Bukit Himpok
- Nibong Tebal/Bukit Panchor
- Kubang Menerong
- Simpang Ampat
- Pematang Tinggi
- Batu Maung
- Batu Kumbur
- Teluk Kumbur
- Tasek Gelugor
- Kawasan Perindustrian Sokok Sungai Pinang
- Sungai Rusa

Pertanian

- Jelapang Padi
- Pertanian Aktif
- Penternakan
- Tanaman Sayuran dan Buah
- Akuakultur
- Zon Industri Akuakultur (ZIA)

Lain-lain

- Sempadan Negeri
- Sempadan Bawoh
- Labuh Raya
- Labuh Riel
- Badan Air
- Persekitaran Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Luasan Berhampiran
- Kawasan Cadangan Teluk Guna Tanah Yang Telah Diokupasi oleh Kerajaan Negeri

Skala
1 : 95,000

KEDAH

PERAK

Sila imbas untuk turun Bahan PUBLISITI
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PE 10 HALATUJU 32 STRATEGI PERANCANGAN 98 INISIATIF PELAKSANAAN

PELANCONGAN 'NICHE': WARISAN DAN BUDAYA, KESIHATAN, ACARA, PELAYARAN, GASTRONOMI DAN EKO KE PERINGKAT ANTARABANGSA

HALATUJU
PE 6

STRATEGI
PERANCANGAN

PE 6-1

INISIATIF
PELAKSANAAN

PE 6-1.1

PE 6-1.2

Produk Pelancongan Bernilai Tinggi dan Berdaya Saing Yang Menjana Ekonomi Pelancongan

- Memfokuskan kepada produk yang menjana ramai pelancong dan pendapatan bernilai tinggi.
- Membangunkan pengalaman tematik, interaktif dan kreatif seperti *food trails*, *street art tours*, *river cruise*, pameran digital dan pengalaman komuniti di lokasi-lokasi strategik yang ramai pengunjung.

Produk Pelancongan Pulau Pinang

Produk Pelancongan Pulau Pinang

PELANCONGAN EKO 31 Produk	PELANCONGAN BELI-BELAH 20 Produk	PELANCONGAN SUKAN & REKREASI 26 Produk
PELANCONGAN KESIHATAN 11 Produk	PELANCONGAN AGRO 23 Produk	PELANCONGAN TARIKAN TERBINA 33 Produk
PELANCONGAN PENDIDIKAN 29 Produk	PELANCONGAN GASTRONOMI 33 Produk	PELANCONGAN WARISAN & BUDAYA 43 Ketara 7 Tidak Ketara
PELANCONGAN ACARA 14 Produk		

11 Produk Pelancongan Warisan Semasa

Bangunan Warisan	Perdagangan Warisan	Acara	Seni Budaya
Muzium dan Galeri	Membeli Belah	Seni Jalanan	Warisan Semula Jadi
Tempat Makan	Kampung Warisan	Perkampungan Jeti	

PENGEKALAN WARISAN NEGERI PULAU PINANG

HALATUJU
PE 9

STRATEGI
PERANCANGAN

PE 9-1

INISIATIF
PELAKSANAAN

PE 9-1.1

PE 9-1.2

PE 9-5.1

PE 9-5.2

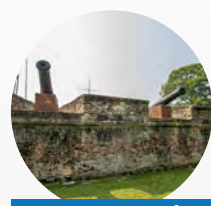
Pewartaan Bangunan, Tapak Warisan dan Aset Bersejarah di Pulau Pinang

- Melaksanakan kajian di luar TWD UNESCO George Town dan Seberang Perai untuk mengenal pasti tapak serta aset warisan ketara.
- Mewujudkan proses rasmi untuk mengenal pasti, menilai, dan mencalonkan warisan baharu untuk didaftarkan sebagai Warisan Negeri atau Warisan Kebangsaan.
- Menilai tapak dan bangunan warisan berdasarkan kriteria sejarah, seni bina dan nilai sosial bagi menentukan tahap kepentingan dan keperluan pemuliharaan.
- Memperkuhkan pelancongan sejarah di Seberang Perai melalui pemetaan aset warisan, pengiktirafan kraf dan gastronomi Melayu, penambahbaikan muzium dan pakej lawatan berpandu.

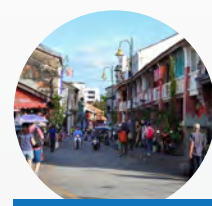
Contoh Aset Warisan Ketara dan Tidak Ketara di Pulau Pinang

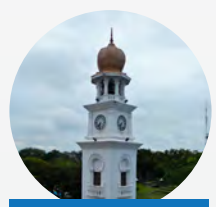
Muzium dan Galeri Seni Negeri Pulau Pinang

Fort Cornwallis

Rumah Kedai Georgetown

Menara Jam Memorial Queen Victoria

Tarian Boria

Tarian Joghee

Pengenalpastian Kampung Warisan dan Kampung Tradisi sebagai Penempatan Warisan

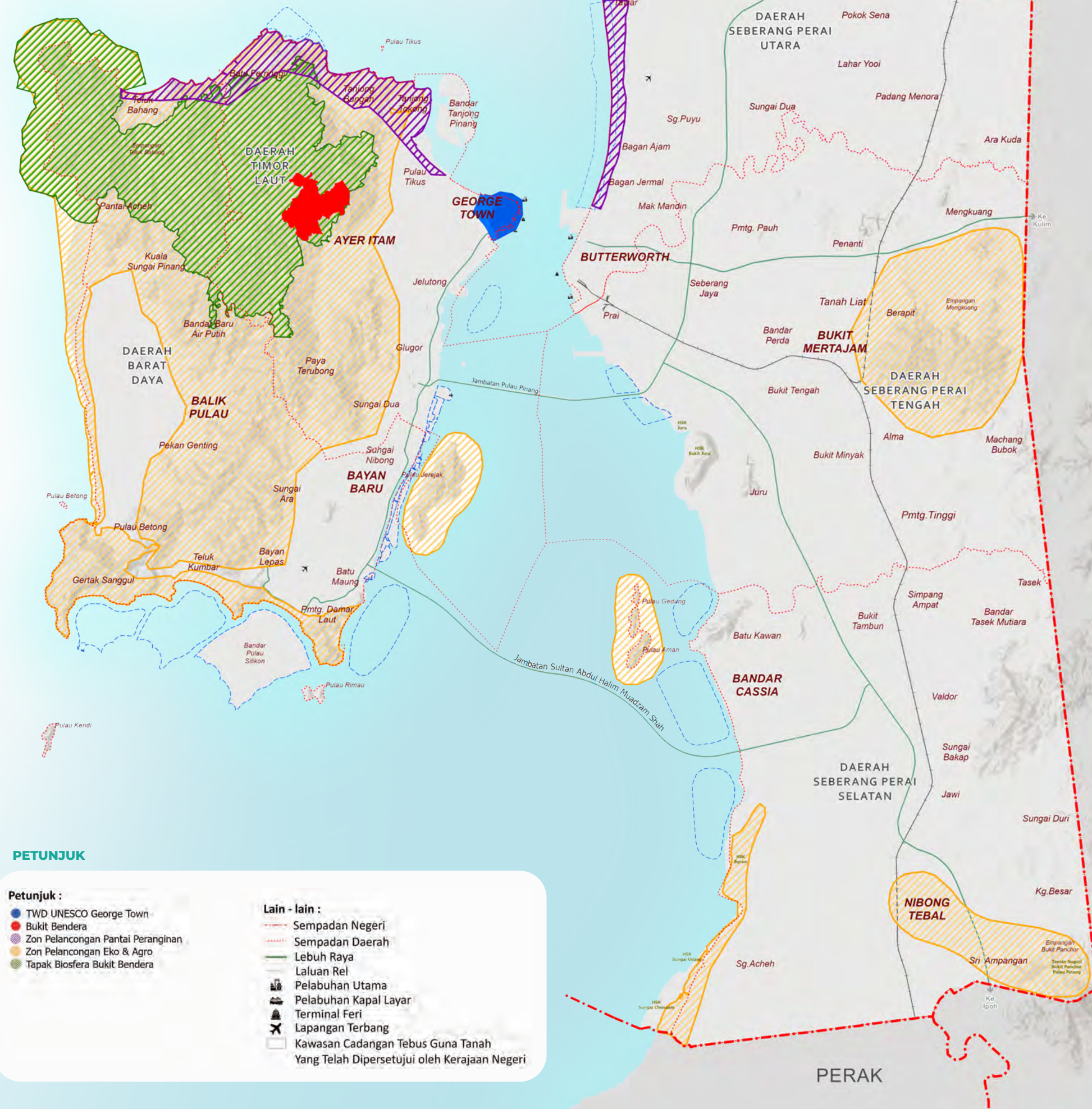
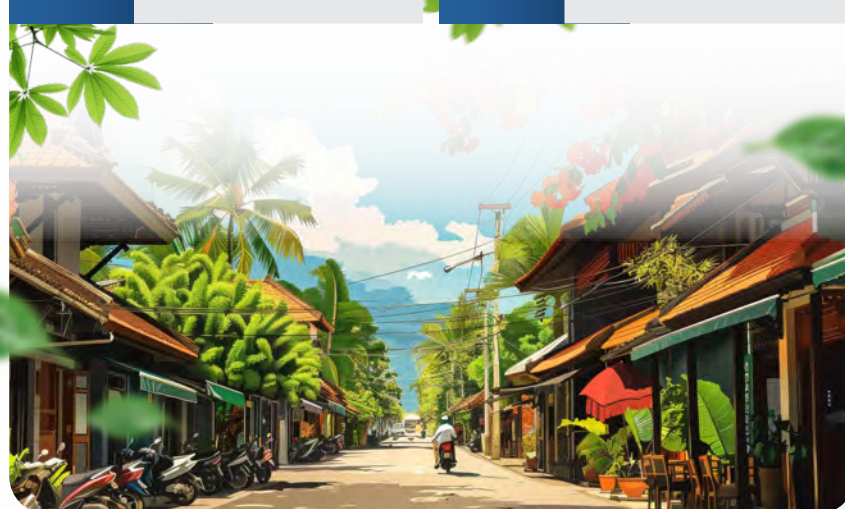
- Mengenal pasti kampung warisan dan kampung tradisi dengan nilai sejarah, budaya, dan komuniti signifikan di Pulau Pinang.
- Menyediakan garis panduan reka bentuk, ketinggian bangunan, bahan binaan, dan perubahan kegunaan untuk memastikan pembangunan selaras dengan ciri kampung warisan.
- Melaksanakan program pemuliharaan fizikal dan persekitaran kampung, serta menyokong komuniti melalui pemuliharaan rumah tradisional dan penambahbaikan kemudahan asas.
- Mengesyorkan kampung-kampung tradisi berpotensi yang masih mengekalkan cara hidup, budaya, seni bina dan adat resam masyarakat tempatan sejak dahulu.

20

Kampung berpotensi warisan di Daerah Barat Daya

03

Kampung berpotensi warisan di Daerah Timor Laut

PETUNJUK

Petunjuk :

- TWD UNESCO George Town
- Bukit Bendera
- Zon Pelancongan Pantai Peranginan
- Zon Pelancongan Eko & Agro
- Tapak Biosfera Bukit Bendera

Lain - lain :

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuhraya
- Laluan Rel
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Dipersejui oleh Kerajaan Negeri

Skala
1 : 95,000

KEDAH

KEDAH

Sila imbas untuk muat turun Bahan Publisiti (Laporan Draft Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi Borang Bantahan / Cadangan Awam

PU 07 HALATUJU 16 STRATEGI PERANCANGAN 34 INISIATIF PELAKSANAAN

PENINGKATAN RANGKAIAN DAN PRESTASI JALAN WILAYAH DAN BANDARAN

HALATUJU

PU 1

STRATEGI PERANCANGAN

PU 1-1

INISIATIF PELAKSANAAN

PU 1-1.1

Penyelarasan Pembangunan Rangkaian Jalan Raya

- Penyelarasan dan integrasi pelan pembangunan jalanraya dan pelbagai cadangan pengangkutan dengan cadangan Draf RSNPP 2040.
- Pembinaan dan penyiapan lebuhraya yang diluluskan:
 - Pintasan Air Itam-Lebuhraya Tun Dr Lim Chong Eu (pakej 2)
 - Lebuhraya Pan Island Link (PIL) 2a
 - Jalan Berkembar Persisiran Pantai Utara (NCPR)
 - Lebuhraya Bertingkat Penyuaraan Trafik Juru-Sg Dua
- Pelaksanaan pembinaan Lebuhraya Wilayah yang berdaya maju:
 - Lebuhraya PIL 1 dan PIL 2
 - Lebuhraya Batu Kawan-Jawi-Serdang
 - Lebuhraya Paya Terubung- Balik Pulau
 - North-South Expressway Link
 - Cadangan Lebuhraya Lingkaran Pantai Pulau Pinang
 - Cadangan Central Spine Road Seberang Perai
 - Lintasan Ketiga

PENINGKATAN RANGKAIAN DAN PRESTASI PENGANGKUTAN AWAM SEBAGAI MOD UTAMA

HALATUJU

PU 2

STRATEGI PERANCANGAN

PU 2-1

INISIATIF PELAKSANAAN

PU 2-1.1

Pengukuhan Rangkaian Pengangkutan Awam

- Perancangan Rangkaian Pengangkutan Awam.
 - Pelaksanaan dan penyiapan LRT laluan Mutiara, yang dijangka siap beroperasi 2031.
 - Pemeriksaan dan pemastian lokasi dan kewujudan tapak terminal/hub bersepadu. Terminal/hub disusun mengikut hierarki selaras dengan hierarki pembangunan *polycentric*.
 - Pelaksanaan rangkaian bas laju berintergrasi dengan laluan rel wilayah (rangkaiannya BET, BRT, QBas).
 - Perkembangan skim First and Last Miles (FLM) berasaskan konsep 15 minutes city.

PENGUKUHAN SUMBER AIR PULAU PINANG

HALATUJU

PU 4

STRATEGI PERANCANGAN

PU 4-1

INISIATIF PELAKSANAAN

PU 4-1.1

PU 4-1.2

PU 4-1.3

Keupayaan Sungai Sebagai Sumber Air Mentah

- Pemeriksaan kolaborasi strategik dan kerjasama antara Lembaga Sumber Air Pulau Pinang dan Pihak Berkuasa Sumber Air Negeri-Negeri Bersempadanan (Kedah dan Perak).
- Pembinaan baraj baharu di Rantau Panjang, Sungai Muda, Seberang Perai Utara bagi mempertingkatkan keupayaan abtraksi dari Sungai Muda.
- Penyediaan keupayaan abtraksi dari Empangan Teluk Bahang dengan kerja menaik taraf muka sauk (intake points) di Titi Kerawang dan Teluk Awak.
- Pelaksanaan cadangan projek Takungan Air Pinggiran Sungai (TAPS) atau ORS bagi Sungai Muda dan Sungai Kerian.
- Pemeriksaan kajian kebolehlaksanaan pembaikpulih kualiti air Lembaga Sungai Perai (Sungai Perai & Sungai Kulim) untuk tujuan sumber air mentah masa hadapan Negeri Pulau Pinang.

Sumber Air Mentah Baharu

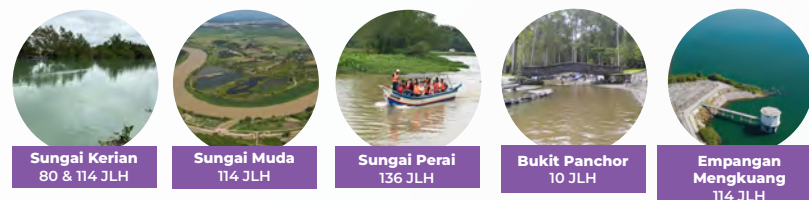
- Pengawasan aktiviti pembangunan ke atas kawasan tadahan sumber air termasuk kawasan tadahan bersama buffer empangan.
- Peningkatan keupayaan simpanan Empangan Bukit Panchor, SPS.
- Pengintegrasian Empangan Mengkuang sebagai sumber air mentah untuk kegunaan harian (bersama LRA baharu).
- Pembinaan Saluran Paip Dwi-Fungsi 440 JLN baharu yang menghubungkan Empangan Mengkuang.

Sumber Air Bukan Minuman (Non-potable Water)

- Penerokaan air mentah dari sumber air bawah tanah non-potable pelbagai aktiviti.
- Pengintegrasian effluen kumbahan yang dirawat sebagai sumber air non-potable untuk kegunaan aktiviti sektor perindustrian.
- Penggunaan effluen kumbahan yang dirawat sebagai sumber air non-potable untuk kegunaan aktiviti penyiraman.
- Pengukuhan pematuhan, pengoperasian dan peyelenggaraan Sistem Penuaian Air Hujan (SPAH) dan On-Site Detention (OSD) untuk kegunaan non-potable kediaman.

Membina Loji Rawatan Air (LRA) baharu dan melaksanakan program naik taraf sedia ada

- Pembinaan Loji Rawatan Air (LRA) di:

Mewujudkan Kerjasama Strategik Pembekalan Air Bersih dan Terawat Perak-Penang Water Project

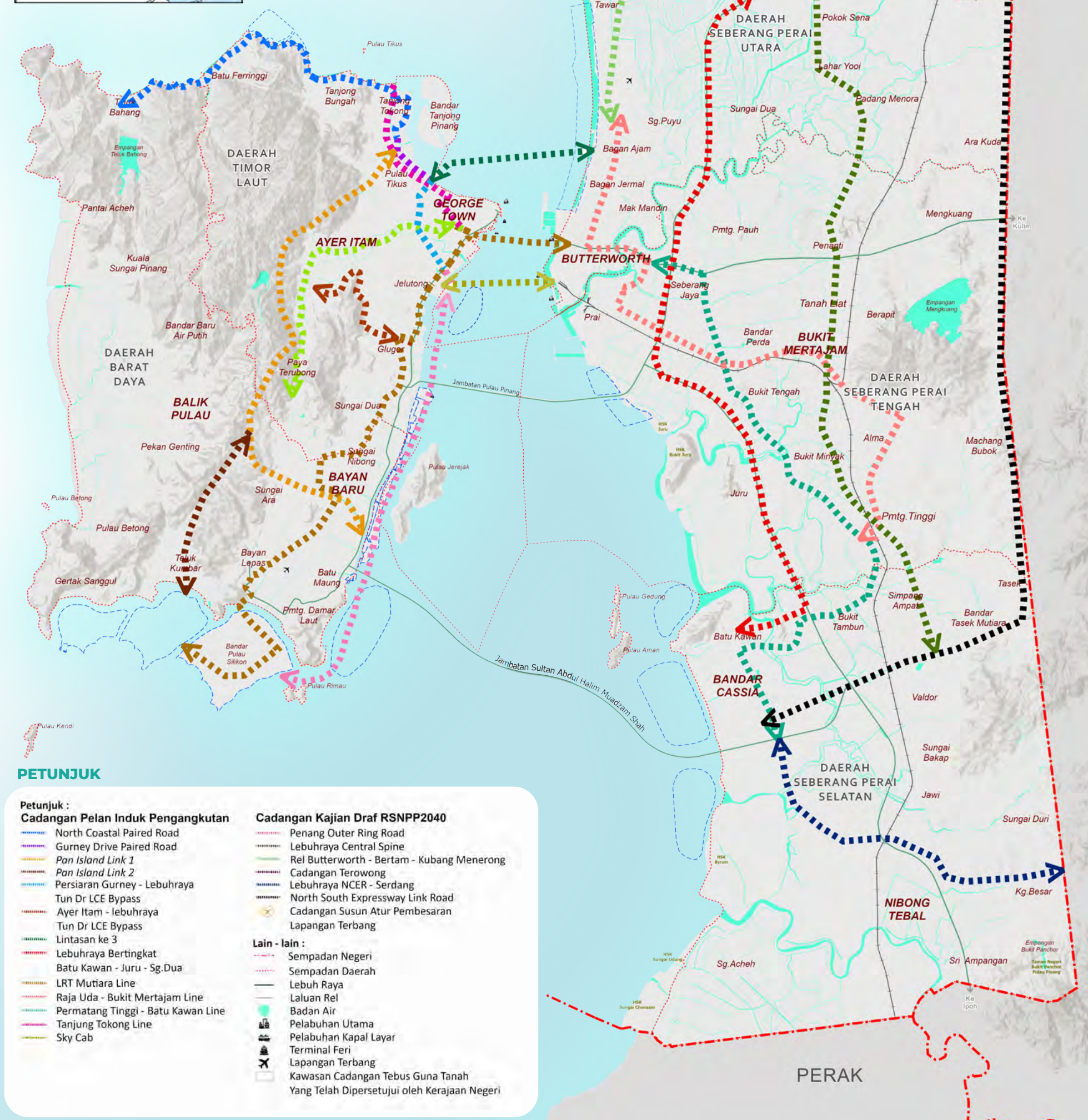
- North Perak Water Supply Scheme (NPWSS) air bersih dan terawat daripada Perak untuk Negeri Pulau Pinang (tahun 2031 dan melebihi tahun 2040).

Melaksanakan Langkah-langkah Ke Arah Kecekapan Tenaga Bangunan

- Penggalakkan lebih banyak Bangunan Cekap Tenaga melalui inisiatif, pengiktirafan dan undang-undang.
- Pelaksanaan Audit Cekap Tenaga dimulakan dengan bangunan awam dan pejabat kerajaan.

Menyediakan Rizab Koridor Laluan Utiliti dan Sistem Penyejukan Daerah (DCS) Bagi Kawasan Pembangunan Semula dan Projek Baharu

- Penekanan dan mengenal pasti keperluan rizab koridor utiliti guna sama di peringkat kebenaran merancang.
- Pelaksanaan DCS menjadi sebahagian dari syarat keperluan perancangan.

PETUNJUK

Petunjuk:

Cadangan Pelan Induk Pengangkutan

- North Coastal Paired Road
- Gurney Drive Paired Road
- Pan Island Link 1
- Pan Island Link 2
- Persiaran Gurney - Lebuhraya
- Tun Dr LCE Bypass
- Ayer Itam - lebuhraya
- Tun Dr LCE Bypass
- Lintasan ke 3
- Lebuhraya Bertingkat
- Batu Kawan - Juru - Sg. Dua
- LRT Mutiara Line
- Raja Uda - Bukit Mertajam Line
- Permatang Tinggi - Batu Kawan Line
- Tanjung Tokong Line
- Sky Cab

Cadangan Kajian Draf RSNPP2040

- Penang Outer Ring Road
- Lebuhraya Central Spine
- Rel Butterworth - Bertam - Kubang Menerong
- Cadangan Terowong
- Lebuhraya NCER - Serdang
- North South Expressway Link Road
- Cadangan Susun Atur Pembesaran Lapangan Terbang

Lain - lain:

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuh Raya
- Laluan Rel
- Badan Air
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Diperseetujui oleh Kerajaan Negeri

Sila imbas untuk muat turun Bahan Publisiti
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PK 03 HALATUJU 07 STRATEGI PERANCANGAN 28 INISIATIF PELAKSANAAN

KOMUNITI INKLUSIF, BERKUALITI DAN TERHUBUNG

PEMBANGUNAN SOSIOEKONOMI INKLUSIF

HALATUJU
PK 1

STRATEGI
PERANCANGAN
PK 1-1

INISIATIF
PELAKSANAAN
PK 1-1.1
PK 1-1.3
PK 1-1.5

Pembangunan Modal Insan

- Pengukuhan bekalan bakat tempatan dalam sektor strategik.
- Pelaksanaan program peningkatan kemahiran (up-skilling) dan latihan semula (re-skilling).
- Perluasan laluan kerjaya golongan muda lepasan SPM dan Kolej Vokasional ke sektor strategik.

Penyertaan Tenaga Kerja Warga Berusia

- Penggalakkan penyertaan warga berusia berkemahiran dalam sektor ekonomi strategik.
- Mewujudkan *Silver Human Resource Centres* sebagai platform padanan kepakaran warga berusia dengan keperluan komuniti dan industri.

Pembangunan Ekonomi Penjagaan (Care Economy)

- Pembangunan sektor ekonomi penjagaan seperti pusat penjagaan warga emas, penjagaan harian komuniti dan penjagaan di rumah selaras dengan pelaksanaan *Age-Friendly City Strategic Action Plan MBPP*.
- Membangunkan latihan dan pensijilan kemahiran penjagaan bagi membentuk tenaga kerja tempatan yang profesional.

PEMBANGUNAN PERUMAHAN MAMPU MILIK

HALATUJU
PK 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PK 2-1

INISIATIF
PELAKSANAAN
PK 2-1.1

Penyediaan Rumah Mampu Milik Mengikut Kategori A, B dan C

- Penambahbaikan polisi penyediaan rumah mampu milik sedia ada; menambah keperluan jenis A di semua Zon dan tertakluk kepada Garis Panduan Rumah Mutiaraku (GP RMKu) dan kelulusan Pihak Berkuasa Negeri/ Pihak Berkuasa Merancang.
- Memastikan jenis rumah yang dicadangkan mengikut garis panduan:
 - Pemberian insentif menggunakan nisbah plot bagi pembangunan perumahan yang mematuhi penyediaan rumah mampu milik (A, B & C).
 - Penggunaan nisbah plot asas 1: 5 bagi pembangunan yang mematuhi kehendak kategori rumah mampu milik.
- Penyelarasan kerjasama awam dan swasta dalam tadbir urus berkenaan pelaksanaan dan pemantauan terhadap pematuhan dasar dan prestasi projek.

PEMBANGUNAN PERUMAHAN NEGERI PULAU PINANG

HALATUJU
PK 2

STRATEGI
PERANCANGAN
PK 2-1
PK 2-2

INISIATIF
PELAKSANAAN
PK 2-1.2
PK 2-2.5
PK 2-2.6

Perumahan Mampu Milik Yang Berintegrasi

- Penetapan zon perumahan berhampiran kemudahan pendidikan, kesihatan dan sosial.
- Perumahan dilengkapi hentian bas, laluan pejalan kaki dan basikal yang selamat.
- Pembangunan semula perumahan lama dengan penambahbaikan kemudahan awam.
- Penyediaan pengangkutan awam, laluan basikal dan mikro-mobiliti bagi pembangunan baharu.
- Kerjasama awam-swasta dalam penyediaan kemudahan awam.

Perumahan Pelbagai Jenis dan Kos

- Penyediaan perumahan khas warga emas dengan sokongan penjagaan dan perubatan.
- Pengukuhan pangkalan data maklumat perumahan oleh NAPIC.
- Penubuhan *task force* bagi menyelaras pelaksanaan antara agensi.
- Penaiktarafan ruang awam dan kemudahan perumahan bagi meningkatkan keselesaan penduduk.

Kadar Pemilikan Rumah Golongan B40

- Pelaksanaan skim subsidi dan pembiayaan untuk golongan berpendapatan rendah.
- Penetapan insentif dalam bentuk cukai atau bukan cukai yang bersesuaian.
- Penyelarasan skim negeri dengan skim perumahan dan pembiayaan persekutuan.
- Perbanyakkan perumahan sewa dan sewa beli bagi penduduk B40 dan M40 yang tinggal di kawasan bandar dan di kawasan tumpuan.

PENYEDIAAN KEMUDAHAN MASYARAKAT YANG BERKUALITI DAN MENYELURUH

HALATUJU
PK 3

STRATEGI
PERANCANGAN
PK 3-1

INISIATIF
PELAKSANAAN
PK 3-1.1
PK 3-1.6

Penyediaan Kemudahan Pendidikan Mencukupi Hingga Peringkat Tertiari

- Menaik taraf infrastruktur pendidikan khas dan kemudahan sokongan.
- Menggalakkan pembangunan pendidikan baharu dan vertikal secara bersepadu.
- Memodenkan sekolah daif mengikut piawaian semasa.
- Menambah bilik darjah bagi mengurangkan kepadatan dan menyokong sistem satu sesi.
- Mengutamakan reka bentuk sekolah yang selamat dan mesra murid.
- Mengguna semula bangunan awam terbiar sebagai kemudahan pendidikan.
- Memelihara dan menaik taraf sekolah berstatus warisan.

Penyediaan Kemudahan Masyarakat Bagi Golongan Warga Emas dan Orang Kurang Upaya (OKU)

- Menyediakan pusat aktiviti, pemulihan dan latihan kemahiran.
- Menambah kemudahan penjagaan serta perkhidmatan kesihatan khusus.
- Membina kompleks penyayang bagi anak yatim dan golongan miskin.
- Menyediakan pusat pemulihan bagi menangani masalah sosial remaja.
- Menyediakan tanah, bangunan dan bantuan kewangan kepada badan kebajikan.
- Memperluas kemudahan fizikal dan pengangkutan awam mesra usia serta OKU.
- Menyediakan rumah perlindungan untuk golongan gelandangan.

PELAN PEMBANGUNAN SEMULA PERUMAHAN KOS RENDAH LEBIH 30 TAHUN

PETUNJUK

Petunjuk :

- Desa Cemera Apartment
- Taman Belimbing
- Taman Tenggri
- Seberang Jaya
- Taman Jangus Jaya
- Taman Peral Indah
- Taman Pelangi
- Taman Siakap
- Taman Peral Indah
- PPR - Ampang Jajar
- Flat Telok Indah
- Taman Hj Mohd Amin
- Pangsa Merbau Indah
- Flat Melur
- Rumah Pangsa Mak Mandin
- Pangsapuri Jalan Mohd Saad
- Taman Kencana
- Taman Mandin Hijau
- Taman Mesra
- Flat Tun Dr. Awang
- Flat Taman Sentral
- Pangsapuri Serindu
- Flat Taman Bagan
- Taman Mesra
- Taman Bagan
- Tmn Gemilang
- PPR-Taman Bagan Jaya
- Taman Seri Tawar
- Pangsapuri Aiked
- Pangsapuri Taman Seri Indah
- Pangsapuri Taman Sri Gertak Sanggul
- Pangsapuri Sri Murni
- Dewa Widuri
- Pangsapuri Taman Desa Kolam Ikan
- Halaman Murni
- Taman Desa Genting
- Pangsapuri Taman Vanilla
- Pangsapuri Taman Sri Sungai Batu
- Pangsapuri Jelutong Indah
- Mutiara Vista
- Flat Taman Abidin
- Flat Batu Lanchang
- Sri Saujana Apartment
- Pangsapuri Mahsuri

Lain - lain :

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuhraya
- Laluan Rel
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Dipersetujui oleh Kerajaan Negeri

PELAN ZON PENYEDIAAN PERUMAHAN MUTIARAKU

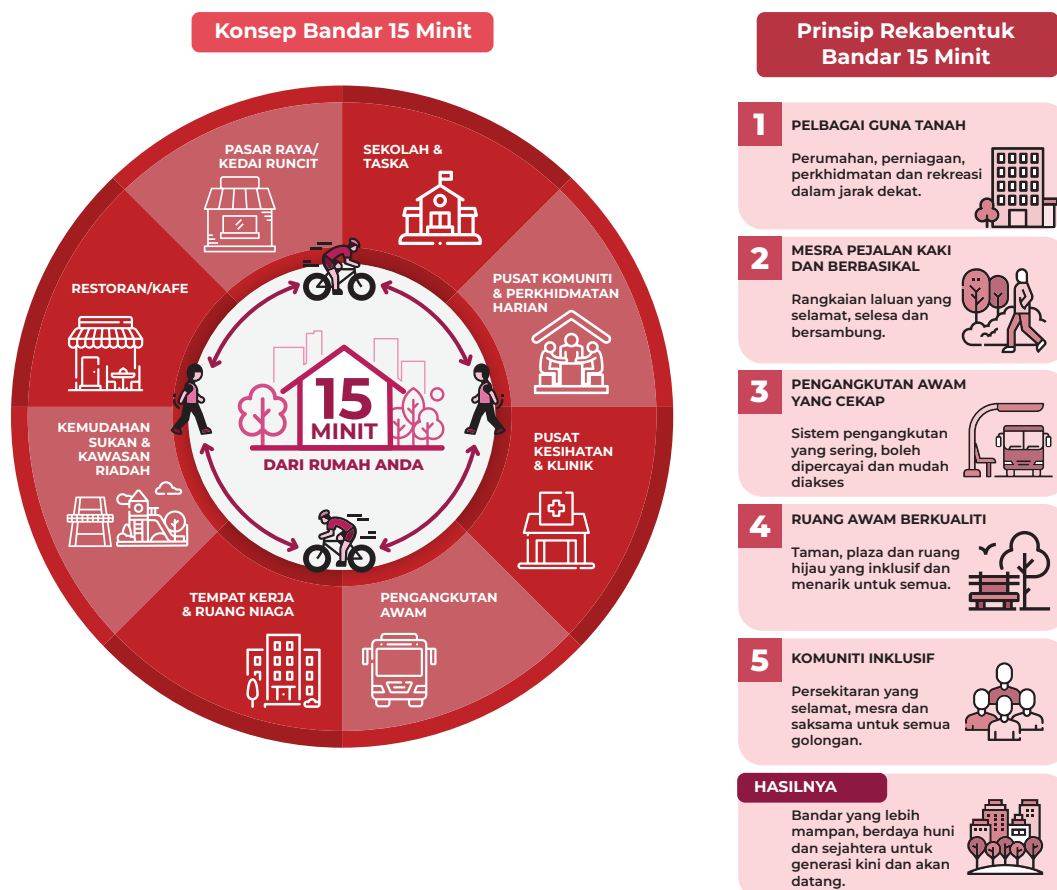
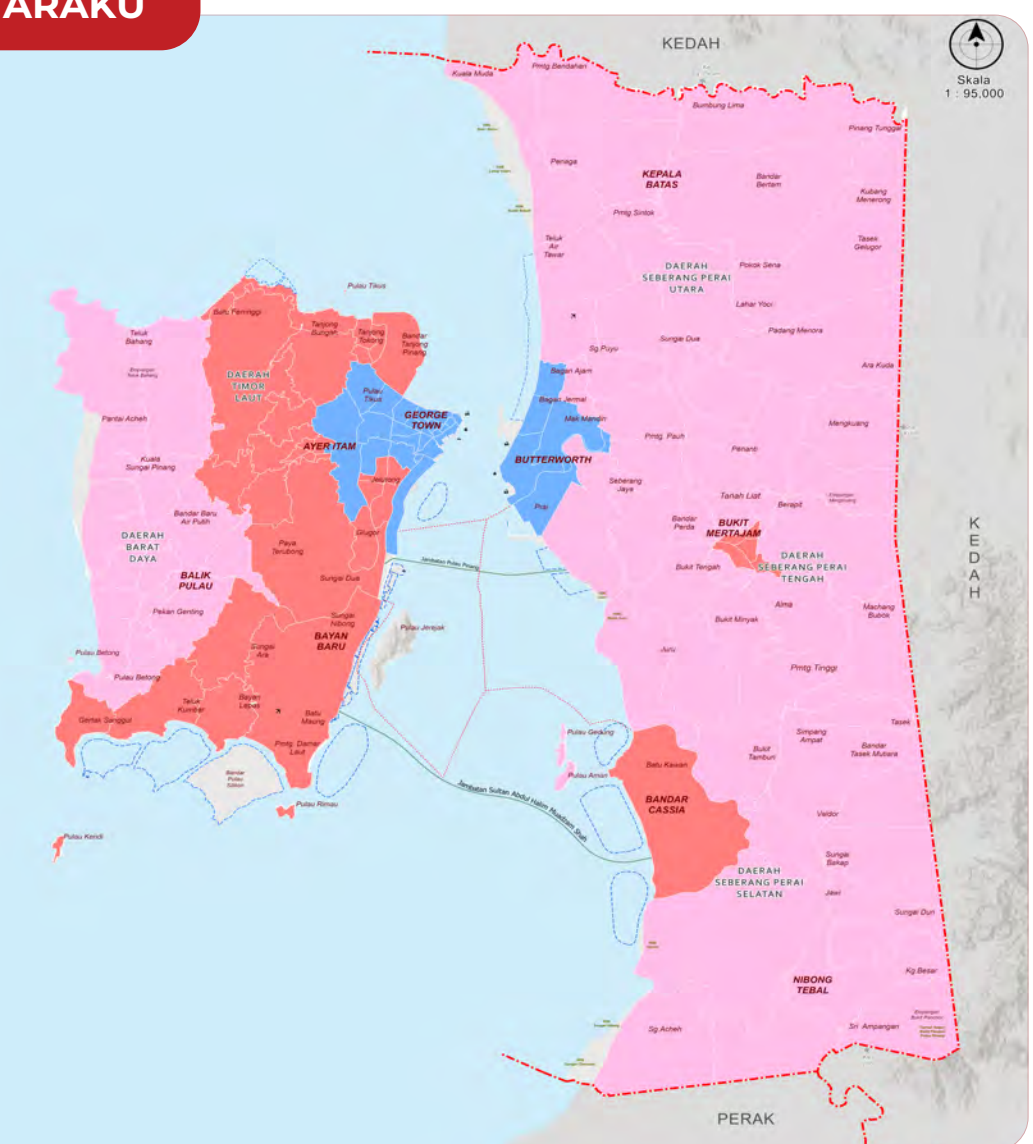
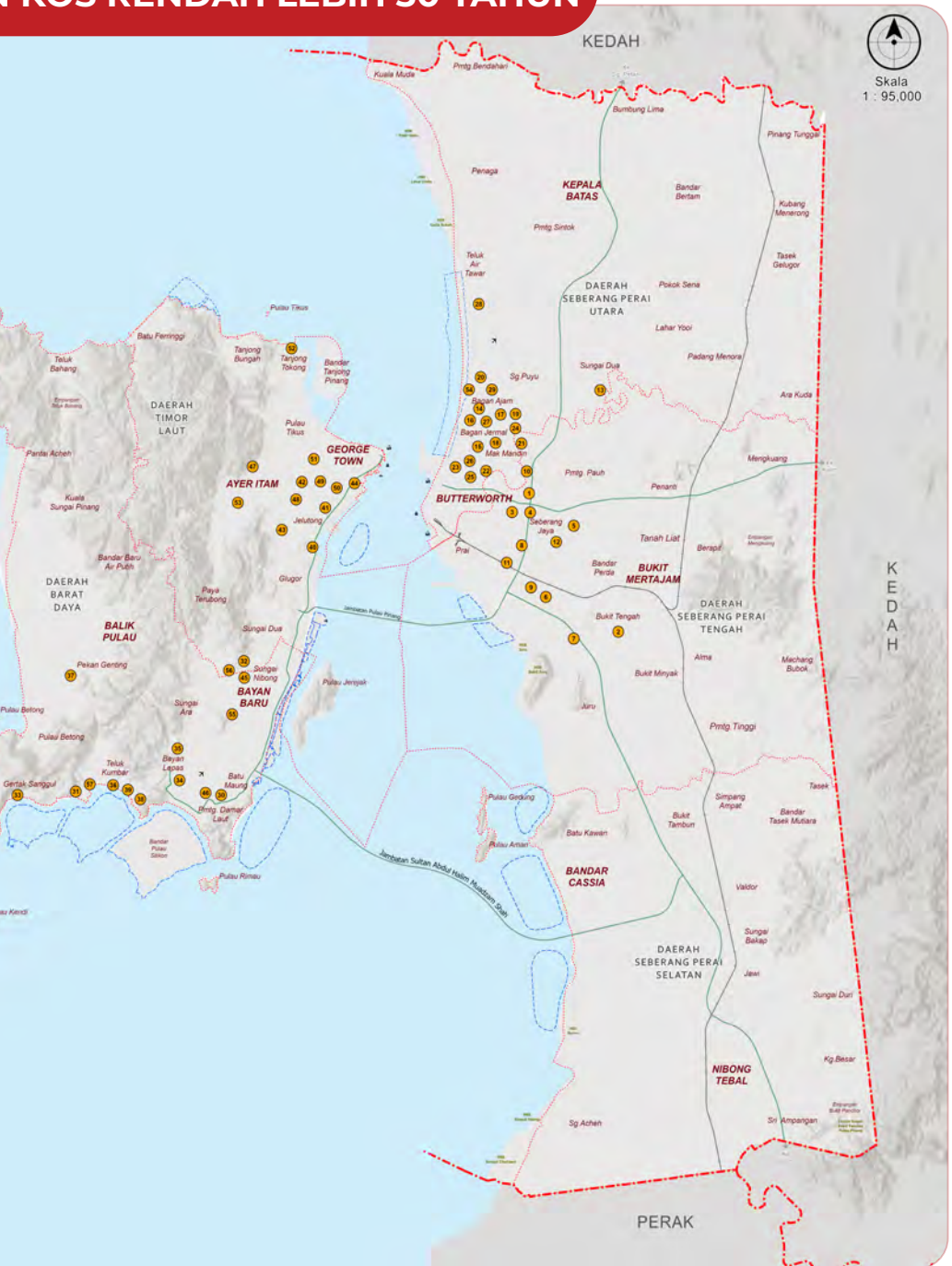
PETUNJUK

Petunjuk :

- Zon 1 (Pematuhan Penyediaan RMKu)
- Zon 2 (Pematuhan Penyediaan RMKu)
- Zon 3 (Pematuhan Penyediaan RMKu)

Lain - lain :

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuhraya
- Laluan Rel
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Dipersetujui oleh Kerajaan Negeri

Sila imbas untuk turun Bahan Publisiti
(Laporan Draft Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PA

KOMUNITI INKLUSIF, BERKUALITI DAN TERHUBUNG

03

HALATUJU

11

STRATEGI PERANCANGAN

20

INISIATIF PELAKSANAAN

**PENGAWALAN PEMBANGUNAN DI KAWASAN
SENSITIF ALAM SEKITAR**

HALATUJU

PA 1

PA 2

STRATEGI
PERANCANGAN

PA 1-2

PA 1-3

PA 2-1

PA 2-2

INISIATIF
PELAKSANAAN

PA 1-2.1

PA 1-3.1

PA 2-1.1

PA 2-2.1

Kawalan Pembangunan di Kawasan KSAS

- Pengkalan keluasan Hutan Simpan Kekal (HSK) di Negeri Pulau Pinang 2030 bagi memastikan kawasan hutan negeri terus dipelihara sebagai komponen utama Kawasan Sensitif Alam Sekitar (KSAS).
- Keluasan yang dinyahwarta untuk pembangunan, perlu diganti setara dengan keluasan sedia ada.
- Pengukuhan dan pengkalan pewartaan kawasan warisan semula jadi dan perlindungan marin yang mempunyai nilai biodiversiti dan ekologi yang tinggi khususnya:

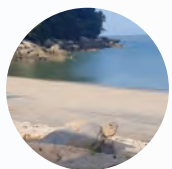
Kawasan Middle Bank sebagai Marine Sanctuary

Kawasan persisiran pantai; Persisiran Pantai, Taman Negara Pulau Pinang

Kawasan Hutan Bakau; Hutan Raya Laut, Taman Paya Bakau

Pantai Kerachut sebagai pusat pendaratan penyu

Mewujudkan Program Pemuliharaan Biodiversiti Bersepadu Melalui Penubuhan Pusat Interpretasi Biodiversiti dan Hab Penyelidikan Negeri

- Penubuhan pusat interpretasi biodiversiti dan hab penyelidikan melalui kerjasama PBN, agensi teknikal dan institusi penyelidikan/ pendidikan tinggi.
- Pembangunan pangkalan data dan sistem pemantauan biodiversiti termasuk:

Data Inventori Spesies

Habitat Kritikal

Spesies Endemik

- Pelaksanaan program pendidikan, komunikasi dan pemuliharaan habitat termasuk:

Kempen Kesedaran

Program Modul Komuniti

Sekolah

Program Pemulihan Riparian

Koridor ekologi

**Pembangunan Bandar Sensitif Risiko
(Risk-sensitive Urban Development)**

- Penyediaan dan mengemaskini pangkalan data dan peta risiko bencana bersepadu.
- Pengukuhan penilaian risiko bencana dan iklim sebahagian daripada syarat kelulusan perancangan.
- Pemeraksanaan keupayaan pihak berkuasa tempatan dan agensi berkaitan agar pelaksanaan pendekatan pembangunan bandar sensitif risiko secara konsisten dan berkesan.

**Pembangunan Sistem Amaran Awal Pintar Bersepadu
(Multi-hazard End-to-end Early Warning System)**

- Penyediaan data daripada pelbagai sumber digunakan untuk menghasilkan maklumat risiko masa nyata bagi pelbagai jenis bencana.
- Pewujudan platform digital bersepadu yang memproses, dan menilai potensi impak.
- Penyelarasan saluran penyampaian amaran (SMS, aplikasi mudah alih, siren, media sosial).
- Pembangunan prosedur tindak balas standard serta latihan dan simulasi bencana secara berkala.

PENGUKUHAN SISTEM SALIRAN PESISIR PANTAI

HALATUJU

PA 2

STRATEGI
PERANCANGAN

PA 2-2

INISIATIF
PELAKSANAAN

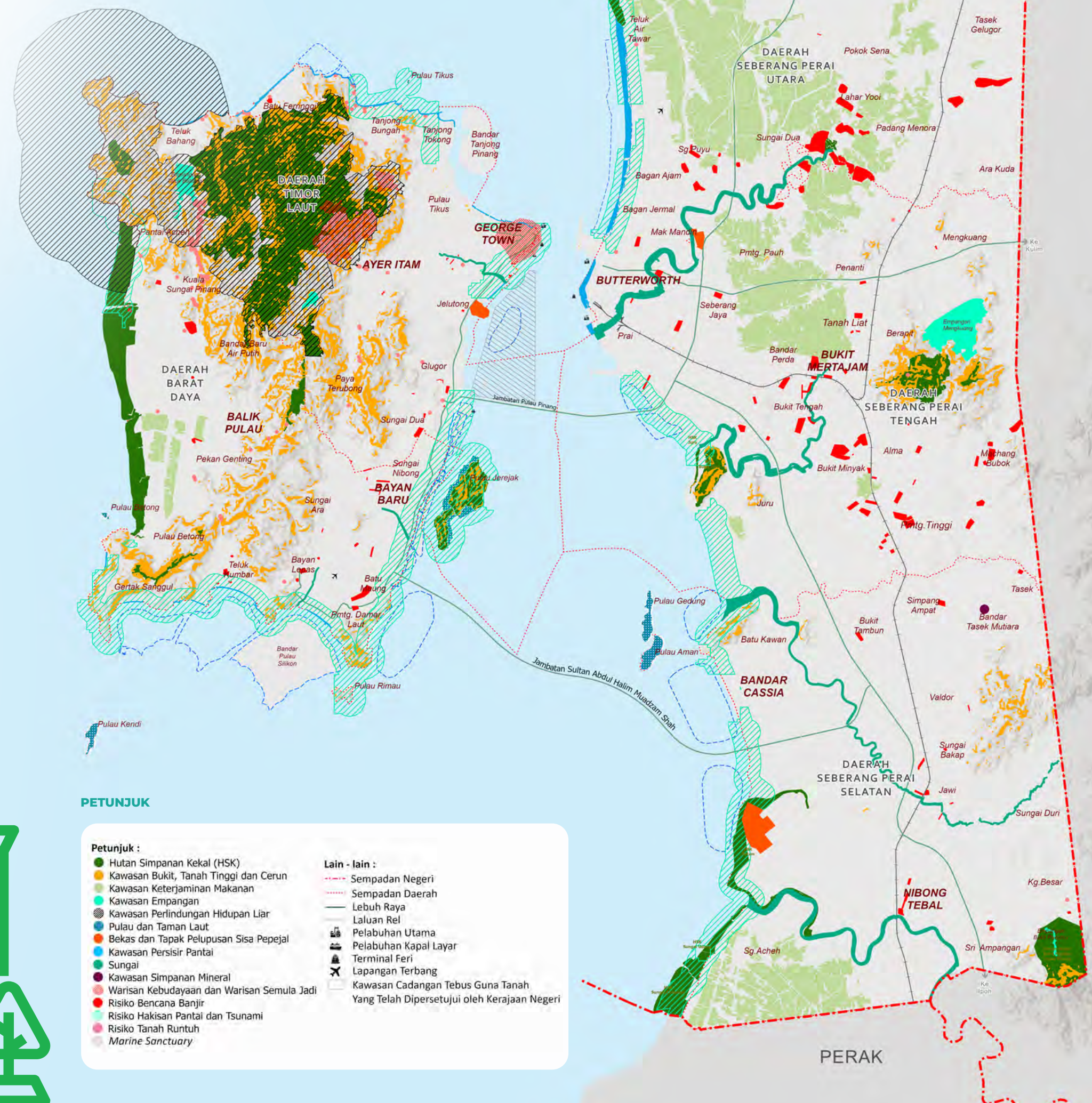
PA 2-2.1

Pemeriksaan Sistem Saliran Mampan

- Penyediaan Pelan Induk Saliran Mesra Alam (PISMA) bagi bandar-bandar utama dan daerah di Negeri Pulau Pinang.
- Pelaksanaan penyelenggaraan, pembesaran dan pendalaman parit, sungai dan saluran utama di kawasan berisiko tinggi.
- Pelaksanaan projek Rancangan Tebatan Banjir (RTB) yang telah dikenal pasti secara berfasa.
- Pengintegrasian elemen seperti kolam takungan, permukaan telap air, taman serapan(rain garden) dan bio-retensi dalam pembangunan baharu dan penambahbaikan kawasan bandar sedia ada.
- Pengawasan pencerobohan rizab sungai, melaksanakan kerja-kerja pemulihan tebing sungai serta meningkatkan fungsi ekologi sungai sebagai sistem saliran semula jadi.
- Pelaksanaan pemantauan paras air dan aliran secara masa nyata, sistem pam automatik dan pengurusan data bagi meningkatkan kecekapan operasi sistem saliran.

Pengurusan Bersepadu Zon Pantai Berdaya Tahan Iklim

- Penaiktarafan infrastruktur perlindungan pantai yang bersesuaian
- Pembinaan Benteng Pertahanan Pantai Hibrid di kawasan hakisan kritikal.
- Pemantauan aras laut dan hakisan secara digital sistem berdaya tahan iklim untuk memberi amaran awal terhadap fenomena air pasang besar dan kenaikan aras laut.
- Penambakan pasir secara berkala di kawasan pantai pelancongan yang mengalami hakisan serius seperti di Batu Ferringhi.
- Pembangunan Sistem Amaran Awal Kenaikan Aras Laut (SLR Warning System) untuk memberi amaran kepada penduduk di kawasan rendah.

PETUNJUK

Petunjuk :

- Hutan Simpanan Kekal (HSK)
- Kawasan Bukit, Tanah Tinggi dan Cerun
- Kawasan Keterjaminan Makanan
- Kawasan Empangan
- Kawasan Perlindungan Hidupan Liar
- Pulau dan Taman Laut
- Bekas dan Tapak Pelupusan Sisa Pepejal
- Kawasan Persisiran Pantai
- Sungai
- Kawasan Simpanan Mineral
- Warisan Kebudayaan dan Warisan Semula Jadi
- Risiko Bencana Banjir
- Risiko Hakisan Pantai dan Tsunami
- Risiko Tanah Runtuh
- Marine Sanctuary

Lain - lain :

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuhraya
- Laluan Rel
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Dipersetujui oleh Kerajaan Negeri

Sila imbas untuk muat turun Bahan Publisiti
(Laporan Draft Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

PB 01 HALATUJU 01 STRATEGI PERANCANGAN 09 INISIATIF PELAKSANAAN

PEMERKASAAN PENYERTAAN BUMIPUTERA

HALATUJU

PB 1

STRATEGI PERANCANGAN

PB 1-1

INISIATIF PELAKSANAAN

PB 1-1.1

PB 1-1.2

PB 1-1.3

PB 1-1.4

PB 1-1.5

PB 1-1.7

Penetapan Kuota Pemilikan Bumiputera Melebihi 30%

- Penetapan dasar kuota pemilikan Bumiputera hendaklah melebihi 30% dalam pembangunan hartanah.
- Bagi semua pembangunan dan pembangunan semula perumahan, perniagaan dan industri sebagai syarat kelulusan perancangan oleh PBT.
- Penetapan diskaun harga bersih (termasuk kos-kos urusan jual beli) minimum 5% bagi unit kuota Bumiputera.
- Penetapan kuota pembahagian rumah kos rendah sekurang-kurangnya 50% dan kuota pembahagian rumah kos sederhana rendah sekurang-kurangnya 40% untuk Bumiputera.
- Penetapan penyertaan Bumiputera dalam pekerjaan bernilai tinggi Pelaksanaan program penempatan dan latihan bersasar Bumiputera ke sektor strategik negeri.
- Peningkatan penyertaan Bumiputera dalam kategori pekerjaan teknikal dan profesional.
- Pemeriksaan PMKS dan usahawan Bumiputera dalam rantaian nilai industri.
- PMKS Bumiputera sebagai vendor berkeupayaan dalam pembangunan industri strategik dan penerokaan sumber baharu.

Penyediaan Sistem Pangkalan Data Bersepadu Bagi Penyertaan, Pemilikan dan Penguasaan Bumiputera

- Mewujudkan pangkalan data bersepadu yang melibatkan Bumiputera Pulau Pinang merangkumi sektor hartanah, pelancongan, pendidikan dan keusahawanan.

Pengukuhan Penyelaras Pelaksanaan Pelan Induk Pembangunan Bumiputera Pulau Pinang (PIBPPP35)

- Mengarusperdanakan agenda pembangunan Bumiputera dalam perancangan pembangunan negeri.
- Memastikan semua agensi yang berkaitan memikul tanggungjawab bersama secara aktif, bersepadu dan berterusan.

5%

Minimum diskaun harga bersih bagi unit kuota Bumiputera

30%

Kuota pemilikan Bumiputera dalam Pembangunan hartanah

40%

Kuota pembahagian rumah kos sederhana rendah untuk Bumiputera

50%

Kuota pembahagian rumah kos rendah untuk Bumiputera

PT 01 HALATUJU 08 STRATEGI PERANCANGAN 15 INISIATIF PELAKSANAAN

TRANSFORMASI SISTEM TADBIR URUS NEGERI YANG EFEKTIF

HALATUJU

PT 1

STRATEGI PERANCANGAN

PT 1-1

PT 1-2

PT 1-4

PT 1-5

PT 1-6

PT 1-7

INISIATIF PELAKSANAAN

PT 1-1.1

PT 1-2.2

PT 1-4.1

PT 1-5.1

PT 1-5.2

PT 1-7.1

Pewartaan RS, RT dan RKK

- Pewartaan semua dokumen perancangan seperti Rancangan Struktur Negeri (RSN), Rancangan Tempatan (RT) dan Rancangan Kawasan Khas (RKK) tidak melebihi 6 bulan dari tarikh kelulusan.

Perancangan Bertingkat (Vertical) Diperkemas

- Penyediaan kajian Garis Panduan Perancangan Vertical Zoning di Negeri Pulau Pinang.
- Sistem Klasifikasi Guna Tanah Bertingkat (Vertical Land Use Classification System) sebagai prasyarat pelaksanaan Vertical Zoning System.

Rejuvinasi Program Bandar Selamat dan Polisi Berasaskan Komuniti di Pulau Pinang (Community Based Policing)

- Pemeriksaan kaji semula sistem GIS Bandar Selamat bersama PDRM dalam aspek pengelasan maklumat untuk orang awam.
- Penyediaan semula program polis komuniti di taman perumahan dalam lingkungan hotspot kadar jenayah yang tinggi.

Projek Desentralisasi Pejabat Kerajaan

- Pelaksanaan kajian pusat pentadbiran kerajaan negeri baharu di lokasi yang berpotensi.

Pelaras Standards dan Indikator Bandar Pintar

- Pelaksanaan penubuhan Jawatankuasa Teknikal Koordinasi Penyeragaman Standards dan Indikator Bandar Pintar Pulau Pinang.

MAJLIS PELUNCURAN PELAN PEMBANGUNAN BUMIPUTERA PULAU PINANG

ELEMEN SCENARIO PLANNING

Pengenalpastian Risiko		Pelan Tindak Balas	
1	Mengenal pasti ancaman keselamatan semasa dan masa hadapan.	7	Menentukan prosedur tindakan kecemasan, koordinasi agensi dan pengurusan krisis bagi setiap senario.
Analisis Pemacu Perubahan		Pelan Pemulihan	
2	Menganalisis faktor yang mempengaruhi keselamatan.	8	Menyediakan strategi pemulihan pasca bencana atau insiden bagi memulihkan fungsi ekonomi & sosial dengan cepat.
Pembinaan Senario		Sistem Pematuhan & Amaran Awal	
3	Membina beberapa senario seperti senario terbaik, sederhana dan terburuk.	9	Menggunakan data masa nyata, AI, IoT dan GIS untuk mengesan ancaman lebih awal.
Penilaian Impak		Ujian & Simulasi	
4	Menilai kesan setiap senario terhadap penduduk, ekonomi, infrastruktur kritikal, alam sekitar & tadbir urus.	10	Melaksanakan latihan meja (Tabletop Exercise), simulasi bencana dan latihan bersama agensi.
Analisis Kerentanan		Semakan & Penambahbaikan Berkala	
5	Mengenal pasti kawasan, aset dan komuniti yang paling berisiko terjejas.	11	Mengemas kini senario berdasarkan risiko baharu, teknologi dan pengalaman daripada kejadian sebenar.
Strategi Mitigasi			
6	Merangka langkah mengurangkan risiko sebelum kejadian berlaku.		

PROGRAM PUBLISITI DAN PENYERTAAN AWAM

PERINGKAT LAPORAN DRAF AKHIR

Sila imbas untuk muat turun Bahan Publisiti
(Laporan Draft Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

CADANGAN PROJEK BERIMPAK TINGGI DI NEGERI PULAU PINANG

01

Lebuhraya Lingkar Pantai Pulau Pinang
Menghubungkan kawasan tersebut ke pusat ekonomi di utara

02

Pengekalan Middle Bank Marine Sanctuary
Kawasan perlindungan marin, pembenihan ikan serta membantu melindungi pantai melalui ekosistem Seagrass Meadow

03

Laluan Rel Butterworth - Bertam - Kubang Menerong (Sebahagian Dari Jajaran ECRL3)
Projek infrastruktur rel strategik yang berfungsi untuk menghubungkan Butterworth dengan cadangan East Coast Rail Link 3 (ECRL3)

04

Lebuhraya Hubungan Tengah (Central Spine) Bertam - Sungai Dua - Simpang Ampat
Jalan alternatif bagi mengurangkan kesesakan jalan

05

Laluan Rel Butterworth ke Kulim
Menghubungkan pusat pengangkutan utama di Seberang Perai dengan pusat perindustrian di Kulim, Kedah

06

Lintasan Pulau Pinang Ketiga
Inisiatif strategik bagi mengurangkan kesesakan lalu lintas serta menyokong pertumbuhan ekonomi jangka panjang negeri

07

Cadangan Terowong Balik Pulau - Paya Terubong
Laluan alternatif yang lebih stabil dan selamat, khususnya ketika kecemasan atau bencana alam

08

Pembesaran Kawasan Penang Sentral
Memperkasakan perannya sebagai hab pengangkutan awam bersepadu utama di koridor utara

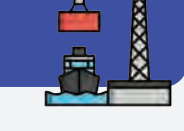
09

Cadangan The Penang Gateway
Pembangunan bercampur tambakan laut, di persisiran pantai dari Tanjung Bungah hingga ke Batu Feringghi

10

Penang Port Fasa 3
Fasa pembangunan terakhir untuk PKBU yang merupakan kemudahan pengendalian kontena utama di Pelabuhan Pulau Pinang

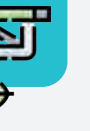
11

Cadangan Pusat Pengumpulan Kapal
Operasi bunkering dan kapal penumpang/ro-ro, dengan peningkatan pemantauan maritim terhadap kapal tangki di perairan

12

Biodiesel Blending Depot
Mengurangkan pergantungan kepada bahan api diesel fosil, menyokong industri kelapa sawit negara dan mengurangkan pelepasan karbon

13

Waste to Energy (WTE) Pulau Burong
Mengurangkan sisa pepejal domestik dengan beban semasa

14

Lebuhraya Bertingkat Batu Kawan ke Lebuhraya Bertingkat Juru - Sg. Dua
Meningkatkan keselamatan rangkaian pengangkutan antara kawasan pertumbuhan utama di Seberang Perai

CADANGAN PEMBANGUNAN FLAGSHIP DI NEGERI PULAU PINANG

01

Taman Industri Aeroangkasa dan Logistik Pulau Pinang @ PILA dan Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang
Menghubungkan industri pembuatan Pulau Pinang terus ke pasaran global melalui kargo udara

02

Koridor Inovasi dan Semikonduktor Bertaraf Global Pulau Pinang @ Bayan Lepas (FIZ)
Tertumpu kepada aktiviti pemasangan dan pengujian cip, diperluas kepada reka bentuk cip, R&D dan penciptaan teknologi sendiri

03

Bandar Pesisiran Pintar dan Mampan Pulau Pinang @ PSI, PWCC, The Light dan Gurney Bay (Andaman)
Mewujudkan persekitaran yang menggabungkan fungsi kodimaman, pekerjaan dan rekreasi secara holistik

04

Perumahan Mampu Milik dan Transit Belia Pulau Pinang @ Seberang Perai Tengah
Menyediakan perumahan mampu milik yang disasarkan kepada belia dan golongan muda

05

Projek Daya Tahan Iklim dan Jaminan Sekuriti Sumber Air Pulau Pinang @ Sg. Kerian dan Sg. Perai
Memberi tumpuan kepada pengurangan risiko banjir, penyejukan persekitaran bandar serta jaminan bekalan air yang mencukupi

06

Hab Global Pendidikan dan Penyelidikan Iklim Serta Biodiversiti Bukit Bendera, Pulau Pinang
Pusat penyelidikan, pendidikan dan pemuliharaan global yang menumpukan kepada biodiversiti, perubahan iklim dan pembangunan mampan

07

Segitiga Pertumbuhan Bersepadu Nibong Tebal-Parit Buntar-Bandar Baharu
Menyokong jaringan pergerakan, perdagangan dan interaksi rentas sempadan

08

Hab Pelancongan Agro dan Dusun Bersepadu Balik Pulau
Pengukuhan Balik Pulau sebagai pusat agrotourism utama di Pulau Pinang

09

Pulau Jerejak: Hab Biodiversiti dan Ketahanan Iklim
Pulau ini berpotensi dikembangkan sebagai destinasi yang menonjolkan biodiversiti, sejarah dan aktiviti luar berasaskan alam

PROJEK FLAGSHIP

1. TAMAN INDUSTRI AEROANGKASA DAN LOGISTIK PULAU PINANG @ PILA DAN LAPANGAN TERBANG ANTARABANGSA PULAU PINANG
2. KORIDOR INOVASI DAN SEMIKONDUKTOR BERTARAF GLOBAL PULAU PINANG @ BAYAN LEPAS (FIZ)
3. LEBUHRAYA PINTAR DAN MAMPAN PULAU PINANG @ PSI, PWCC, THE LIGHT DAN GURNEY BAY (ANDAMAN)
4. PERUMAHAN MAMPU MILIK DAN TRANSIT BELIA PULAU PINANG @ SEBERANG PERAI TENGAH
5. PROJEK DAYA TAHAN IKLIM DAN JAMINAN SEKURITI SUMBER AIR PULAU PINANG @ SG KERIAN, SG PERAI
6. HAB GLOBAL PENDIDIKAN DAN PENYELIDIKAN IKLIM SERTA BIODIVERSITI BUKIT BENDERA, PULAU PINANG
7. SEGITIGA PERTUMBUHAN BERSEPADU NIBONG TEBAL - PARIT BUNTAR - BANDAR BAHARU
8. HAB PELANCONGAN AGRO DAN DUSUN BERSEPADU BALIK PULAU
9. PULAU JEREJAK: HAB BIODIVERSITI DAN KETAHANAN IKLIM PULAU PINANG

PROJEK BERIMPAK TINGGI

1. LEBUHRAYA LINGKARAN PANTAI PULAU PINANG
2. PENGEKALAN MIDDLE BANK MARINE SANCTUARY
3. LALUAN REL BUTTERWORTH - BERTAM - KUBANG MENERONG (SEBAHAGIAN DARI JAJARAN ECRL3)
4. LEBUHRAYA HUBUNGAN TENGAH (CENTRAL SPINE) BERTAM - SUNGAI DUA - SIMPANG AMPAT
5. LALUAN REL BUTTERWORTH KE KULIM
6. LINTASAN PULAU PINANG KETIGA
7. CADANGAN TEROWONG BALIK PULAU - PAYA TERUBONG
8. PEMBESARAN KAWASAN PENANG SENTRAL
9. CADANGAN THE PENANG GATEWAY
10. PENANG PORT FASA 3
11. CADANGAN PUSAT PENGUMPULAN KAPAL
12. BIODIESEL BLENDING DEPOT
13. WASTE TO ENERGY (WTE) PULAU BURONG
14. LEBUHRAYA BERTINGKAT BATU KAWAN KE LEBUHRAYA BERTINGKAT JURU - SG. DUA

PETUNJUK

Petunjuk :

- Projek Flagship :
 - 1. PENANG AEROSPACE & LOGISTIC @ PILA & PINANG INTERNATIONAL AIRPORT
 - 2. PENANG GLOBAL INNOVATION & SEMICONDUCTOR VALLEY @ BAYAN LEPAS (FIZ)
 - 3. PENANG SMART & GREEN WATERFRONT CITY @ PSI, PWCC, THE LIGHT & GURNEY BAY (ANDAMAN)
 - 4. PENANG AFFORDABLE HOUSING & TRANSIT YOUTH CITY @ SPT
 - 5. PENANG CLIMATE RESILIENCE & WATER SECURITY PROJECT @ SG KERIAN, SG PERAI
 - 6. PENANG HILL GLOBAL CLIMATE & BIODIVERSITY RESEARCH EDUCATION HUB (TERMASUK KAWASAN BIOSPHERE)
 - 7. INTEGRATED GROWTH TRIANGLE NIBONG TEBAL - PARIT BUNTAR - BANDAR BAHARU
 - 8. BALIK PULAU INTEGRATED ORCHARD AND AGRO TOURISM HUB
 - 9. PULAU JEREJAK CLIMATE & BIODIVERSITY MARINE SANCTUARY / JEREJAK CONSERVATION & ECO EXPERIENCE ISLAND

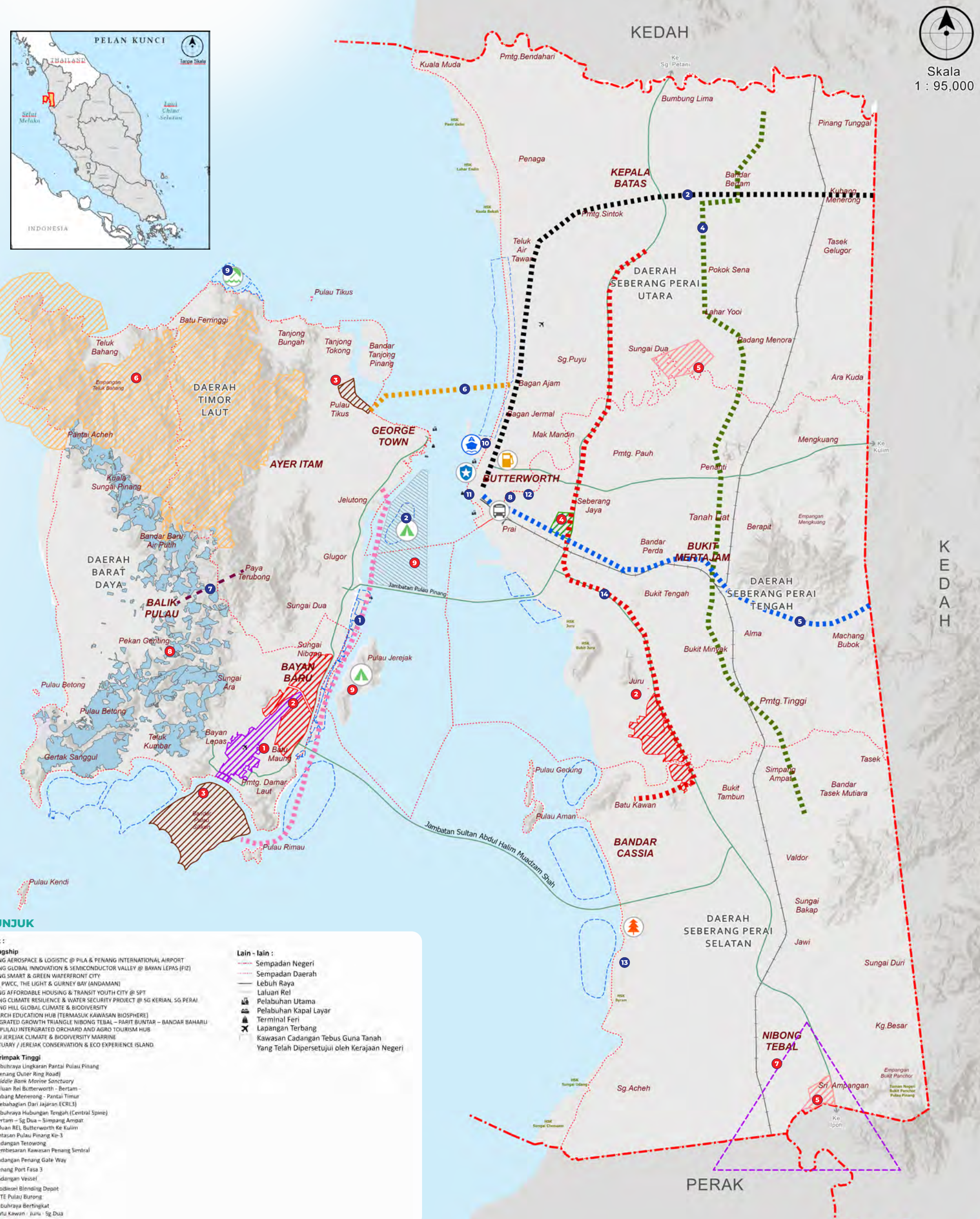
Lain-lain :

- 1. Sempadan Negeri
- 2. Sempadan Daerah
- 3. Lebuhraya
- 4. Laluan Rel
- 5. Pelabuhan Utama
- 6. Pelabuhan Kapal Layan
- 7. Terminal Feri
- 8. Lapangan Terbang
- 9. Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Disetujui oleh Kerajaan Negeri

Projek Berimpak Tinggi

- 1. Lebuhraya Lingkar Pantai Pulau Pinang (Penang Outer Ring Road)
- 2. Middle Bank Marine Sanctuary
- 3. Laluan Rel Butterworth - Bertam - Kubang Menerong - Pulau Tioman (Sebahagian Dari Jajaran ECRL3)
- 4. Lebuhraya Hubungan Tengah (Central Spine) Bertam - Sg. Dua - Simpang Ampat
- 5. Laluan Rel Butterworth ke Kulim
- 6. Lintasan Pulau Pinang Ketiga
- 7. Cadangan Terowong
- 8. Pembesaran Kawasan Penang Sentral
- 9. Cadangan Penang Gate Way
- 10. Penang Port Fasa 3
- 11. Cadangan Veohill
- 12. Biodiesel Blending Depot
- 13. WTE Pulau Burong
- 14. Lebuhraya Bertingkat Batu Kawan - Juru - Sg. Dua

PELAN CADANGAN PROJEK BERIMPAK TINGGI DAN FLAGSHIP

Sila imbas untuk muat turun Bahan Publisiti
(Laporan Draf Akhir, Risalah dan lain-lain)

Sila imbas untuk mengisi
Borang Bantahan / Cadangan Awam

VISI
DRAF RSN PULAU PINANG 2040
(KAJIAN SEMULA)

PULAU PINANG PROGRESIF, INKLUSIF DAN MAMPAN

MATLAMAT PEMBANGUNAN DRAF RSN PULAU PINANG 2040
(KAJIAN SEMULA)

PULAU PINANG SEBAGAI NEGERI PENERAJU EKONOMI INOVASI, BERDAYA SAING GLOBAL,
METROPOLITAN INKLUSIF DAN SEJAHTERA MENJELANG 2040

PROJEK BERIMPAK TINGGI

- 1 LEBUHRAYA LINGKARAN PANTAI PULAU PINANG
- 2 PENGEKALAN MIDDLE BANK MARINE SANCTUARY
- 3 LALUAN REL BUTTERWORTH - BERTAM - KUBANG MENERONG (SEBAHAGIAN DARI JAJARAN ECRL3)
- 4 LEBUHRAYA HUBUNGAN TENGAH (CENTRAL SPINE) BERTAM - SUNGAI DUA - SIMPANG AMPAT
- 5 LALUAN REL BUTTERWORTH KE KULIM
- 6 LINTASAN PULAU PINANG KETIGA
- 7 CADANGAN TEROWONG BALIK PULAU - PAYA TERUBUNG
- 8 PEMBESARAN KAWASAN PENANG SENTRAL
- 9 CADANGAN THE PENANG GATEWAY
- 10 PENANG PORT FASA 3
- 11 CADANGAN PUSAT PENGUMPULAN KAPAL
- 12 BIODIESEL BLENDING DEPOT
- 13 WASTE TO ENERGY (WTE) PULAU BURONG
- 14 LEBUHRAYA BERTINGKAT BATU KAWAN KE LEBUHRAYA BERTINGKAT JURU - SG. DUA

PROJEK FLAGSHIP

- 1 TAMAN INDUSTRI AEROANGKASA DAN LOGISTIK PULAU PINANG @ PILA DAN LAPANGAN TERBANG ANTARABANGSA PULAU PINANG
- 2 KORIDOR INOVASI DAN SEMIKONDUKTOR BERTARAF GLOBAL PULAU PINANG @ BAYAN LEPAS (FIZ)
- 3 BANDAR PESISIRAN PINTAR DAN MAMPAN PULAU PINANG @ PSI, PWCC, THE LIGHT DAN GURNEY BAY (ANDAMAN)
- 4 PERUMAHAN MAMPU MILIK DAN TRANSIT BELIA PULAU PINANG @ SEBERANG PERAI TENGAH
- 5 PROJEK DAYA TAHAN IKLIM DAN JAMINAN SEKURITI SUMBER AIR PULAU PINANG @ SG KERIAN, SG PERAI
- 6 HAB GLOBAL PENDIDIKAN DAN PENYELIDIKAN IKLIM SERTA BIODIVERSITI BUKIT BENDERA, PULAU PINANG
- 7 SEGITIGA PERTUMBUHAN BERSEPADU NIBONG TEBAL- PARIT BUNTAR - BANDAR BAHARU
- 8 HAB PELANCONGAN AGRO DAN DUSUN BERSEPADU BALIK PULAU
- 9 PULAU JEREJAK: HAB BIODIVERSITI DAN KETAHANAN IKLIM PULAU PINANG

PETUNJUK

Kawasan Pembangunan :

- Kawasan Keutamaan Pembangunan 1 (KKP1)
- Kawasan Keutamaan Pembangunan 2 (KKP2)
- Sempadan Kawasan Rancangan Kawasan Khas (RKK)

Kawasan Sensitif Alam Sekitar :

- Jelapang Padi
- Pertanian
- Hutan
- Hutan Simpanan Kekal (HSK)
- Badan Air
- Zon Industri Akuakultur (ZIA)
- Sempadan Kawasan Tadahan Air
- Kawasan Biosphere
- Middle Bank
- Garisan Kontur 76 meter
- Garisan Kontur 150 meter

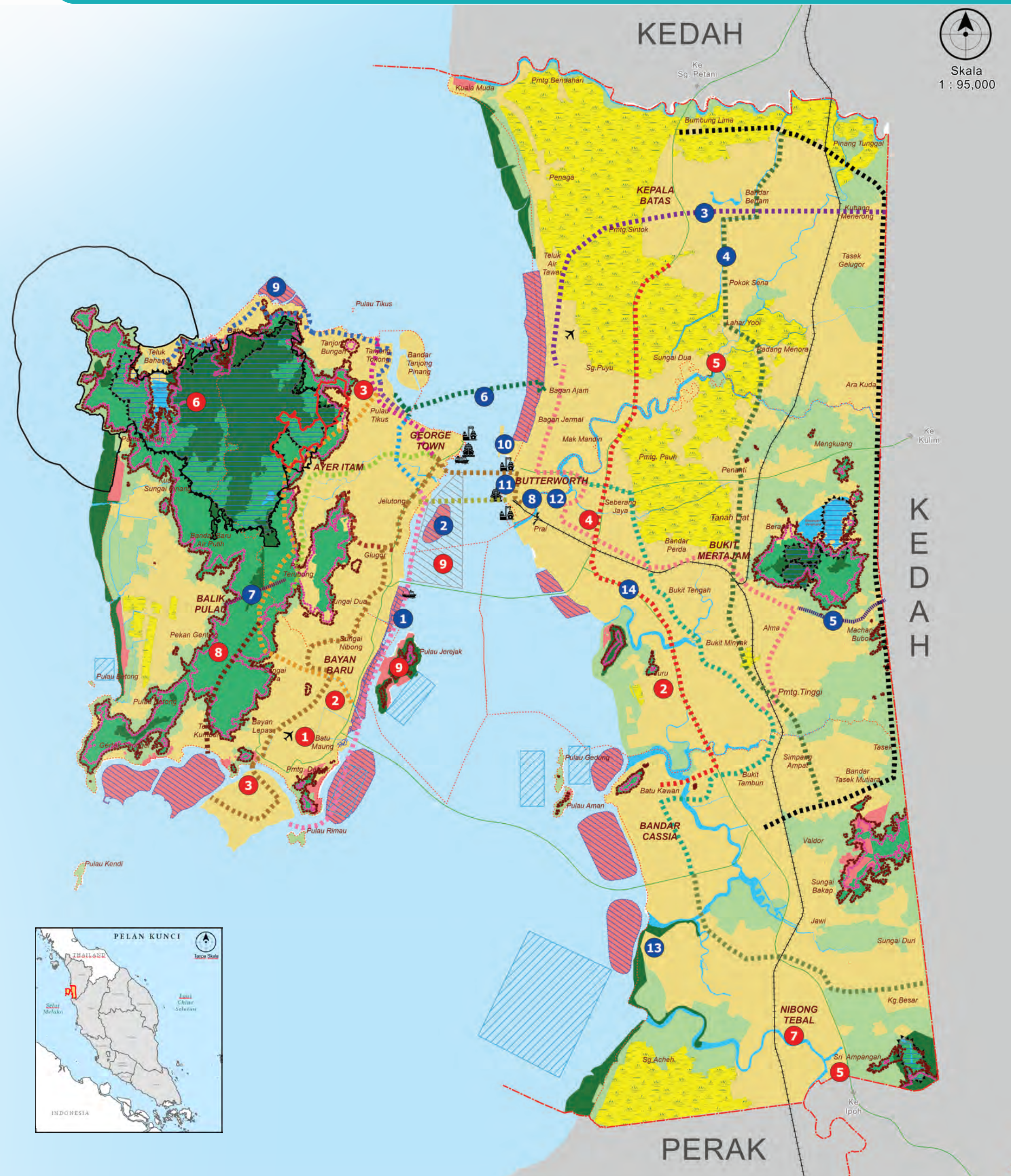
Cadangan Pengangkutan :

- North Coastal Paired Road
- Gurney Drive Paired Road
- Pan Island Link 1
- Pan Island Link 2
- Persiaran Gurney - Lebuhraya Tun Dr LCE Bypass
- Ayer Itam - Lebuhraya Tun Dr LCE Bypass
- Lintasan ke 3
- Lebuhraya Bertingkat Batu Kawan - Juru - Sg.Dua
- LRT Mutiara Line
- Raja Uda - Bukit Mertajam Line
- Permatang Tinggi - Batu Kawan Line
- Tanjung Tokong Line
- Sky Cab
- Lebuhraya Lingkaran Pantai Pulau Pinang
- Lebuhraya Hubungan Tengah (Central Spine) Bertam - Sg. Dua - Simpang Ampat
- Laluan Rel Butterworth - Bertam - Kubang Menerong (Sebahagian Jajaran ECRL 3)
- Cadangan Terowong Balik Pulau - Paya Terubung
- Lebuhraya NCER - Serdang
- North South Expressway Link Road
- Laluan Rel Butterworth ke Kulim

Lain-lain :

- Sempadan Negeri
- Sempadan Daerah
- Lebuhraya
- Laluan Rel
- Pelabuhan Utama
- Pelabuhan Kapal Layar
- Terminal Feri
- Lapangan Terbang
- Kawasan Cadangan Tebus Guna Tanah Yang Telah Dipersetujui oleh Kerajaan Negeri

GAMBAR RAJAH UTAMA DRAF RSNPP2040 (KAJIAN SEMULA)

KEMENTERIAN PERUMAHAN
DAN KERAJAAN TEMPATAN

PLANMalaysia
Perancangan Melangkaui Kelaziman
Planning : Beyond Conventional

DRAF

RSNPP2040

RANCANGAN STRUKTUR NEGERI PULAU PINANG

Kajian Semula